

UCHWAŁA NR XXXV/228/2022
RADY POWIATU GŁOGOWSKIEGO

z dnia 23 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz.U. z 2022 r., poz. 528 ze zm.), w związku z art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021r. poz. 573 ze zm.) Rada Powiatu Głogowskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Głogowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Głogowskiego

Marek Groffik

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027

**OPRACOWANY PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY
RODZINIE W GŁOGOWIE**

Motto:

„Wszechstronny rozwój osób niepełnosprawnych”

Głogów, styczeń 2022

WSTĘP	2
1. PODSTAWY PRAWNE I ORGANIZACYJNE TWORZENIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH LATA 2022 - 2027	3
1.1. ETAPY TWORZENIA PROGRAMU	3
1.2. ZGODNOŚĆ CELÓW POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	4
1.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - ZARYS DEFINICJI	7
2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POLSCE - SKALA ZJAWISKA	9
3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU GŁOGOWSKIEGO	12
4. DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE GŁOGOWSKIM	13
5. ZASOBY ŚRODOWISKOWE I INSTYTUCJONALNE WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	36
5.1. ZADANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	36
5.1.1. ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE	37
5.1.2. TURNUSY REHABILITACYJNE	38
5.1.3. LIKWIDACJA BARIER FUNKCYJNALNYCH	38
5.1.4. SPORT, KULTURA, REKREACJA I TURYSTYKA	40
5.1.5. „AKTYWNY SAMORZĄD”	40
5.1.6. „POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM POSZKODOWANYM W WYNIKU ŻYWIŁU LUB SYTUACJI KRYZYSOWYCH „MODUŁ III”	43
5.1.7. PROGRAMY „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” I „OPIEKA WYTCNIENIOWA”	44
5.1.8. ZLECANIE ZADAŃ ZGODNIE Z ART. 36	45
5.1.9. PARTNERSTWO PUBLICZNO - SPOŁECZNE	45
5.2. ZADANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	46
6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA W POWIECIE GŁOGOWSKIM	49
6.1. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W GŁOGOWIE	49
6.2. BIURO ZDROWIA, POLITYKI SPOŁECZNEJ I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH STAROSTWA POWIATOWEGO W GŁOGOWIE	49
6.3. POWIATOWY URZĄD PRACY W GŁOGOWIE	50
6.4. POWIATOWA SPOŁECZNA RADA DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	50
6.5. POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	50
6.6. OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	51
6.7. POWIATOWY ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W GŁOGOWIE	51
6.8. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ W GŁOGOWIE	52
6.9. DOM POMOCY SPOŁECZNEJ „MAGNOLIA” W GŁOGOWIE	53
6.10. FILIA DPS DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE W GŁOGOWIE	53
6.11. KLUB ŚRODOWISKOWY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „TĘCZOWE MOTYLE”	53
6.12. DOM DZIENNEGO POBYTU „CICHA PRZYSTAŃ” W GŁOGOWIE	54
6.13. ZESPÓŁ PLACÓWEK SZKOLNO - WYCHOWAWCZYCH W GŁOGOWIE	54
6.14. MIEJSKI OŚRODEK REHABILITACJI I USŁUG SPECJALISTYCZNYCH W GŁOGOWIE	54
7. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	54
8. ANALIZA SWOT PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE GŁOGOWSKIM	58
9. CELE, ZADANIA ORAZ WSKAŹNIKI POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027	63
10. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	72
11. KONSULTACJE SPOŁECZNE	73
12. REALIZATORZY POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027	73
13. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	75
14. WYKAZ ŹRÓDEŁ	77

WSTĘP

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 jest wyzwaniem dla samorządu powiatowego i podległych mu jednostek, zwłaszcza dla instytucji i organizacji pozarządowych, które będą wdrażały i realizowały jego poszczególne cele. Program wynika z celu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025 w OBSZARZE II NIEPEŁNOSPRAWNI I SENIORZY CEL STRATEGICZNY 2 WSPIERANIA UCZESTNICTWA SPOŁECZNEGO ORAZ WYRÓWNYWNIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH. W związku z powyższym we współpracy z przedstawicielami instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych opracowano kierunki Programu na lata 2022 - 2027.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w życiu społecznym i zawodowym oraz zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 stanowi kontynuację kierunków, jakie zostały wytyczone w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2021, którego cele w znacznej mierze zostały zrealizowane, co oznacza, że strategiczne cele były dobrze określone i realnie osadzone w rzeczywistości. Pozwala to na sformułowanie, że realizacja przyjętych celów wpłynęła na poprawę jakości życia niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego. Jednak dynamiczne zmiany jakie zachodzą w życiu społecznym, złożoność problemów powodują, że pojawiły się nowe cele do realizacji wymagające nowego podejścia, wdrożenia nowych, interdyscyplinarnych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 ma ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających godne i możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

1. PODSTAWY PRAWNE I ORGANIZACYJNE TWORZENIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH LATA 2022 - 2027

1.1. ETAPY TWORZENIA PROGRAMU

Podstawą prawną do opracowania Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie powołał Zespół ds. utworzenia Powiatowego Programu na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz opracował etapy tworzenia Programu. Do opracowania diagnozy problemów występujących na terenie Powiatu Głogowskiego pozyskano dane statystyczne i materiały z instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Głogowskiego. W tym celu podjęto szeroko zakrojoną współpracę z wszystkimi podmiotami, które przekazały również informacje na temat posiadanych zasobów. Pozyskane informacje pozwoliły na wskazanie, gdzie jesteśmy, jaki jest obecny system pomocy osobom niepełnosprawnym w Powiecie Głogowskim oraz gdzie chcemy być i dokąd zmierzamy.

W drugim etapie opracowania Programu zorganizowano spotkania z przedstawicielami instytucji, jak i organizacji pozarządowych w celu opracowania analizy SWOT, dzięki której wskazano słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia. Na podstawie analizy SWOT utworzone zostały cele strategiczne i kierunki działań oraz sposoby realizacji Programu oraz źródła finansowania. Następnie projekt Programu przekazano do konsultacji społecznych podmiotom zaangażowanym w pomoc osobom niepełnosprawnym. Celem konsultacji społecznych było zebranie możliwie szerokiego i reprezentatywnego spektrum opinii na temat projektu. Ostatnim etapem tworzenia Strategii było przekazanie projektu dokumentu Zarządowi Powiatu Głogowskiego, a następnie przyjęcie przez Radę Powiatu Głogowskiego. W Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych dąży się do podniesienia świadomości społecznej na temat problemów niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego oraz zapewnienia im pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. W Programie zdiagnozowano możliwie wszystkie aspekty życia osób niepełnosprawnych. Program określa kierunki działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do godnego i aktywnego życia.

Proces opracowania Programu opierał się na włączeniu do prac nad dokumentem jak najszerzego grona reprezentantów wszystkich instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych funkcjonujących w Powiecie Głogowskim. Takie uspołecznienie tego procesu jest wymogiem Unii Europejskiej. Wymóg ten wiąże się z zastosowaniem zamieszczonych poniżej zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- programowanie - obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi (także na poziomie gmin i powiatów)
- subsydiarność - jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu
- partnerstwo - obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej
- koncentracja - wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

1.2. ZGODNOŚĆ CELÓW POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027 Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowiska zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Opracowując Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych oraz organizacji pozarządowych.

Cele Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych zostały opracowane w spójności z następującymi dokumentami:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. zapewnia prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym,

społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r. uznaje osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Są to w szczególności prawa do: dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną, pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych, zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, swobodnego **przemieszczania** się, możliwości komunikacji międzyludzkiej, pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, Sejm RP apeluje do wszystkich obywateli oraz instytucji publicznych o podejmowanie różnorodnych inicjatyw służących realizacji ducha i litery Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, a w szczególności o tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do dóbr publicznych oraz promowanie postaw aktywizujących i włączających te osoby w główne nurty życia naszego kraju.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski - jej głównym celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021 - 2030. Jej zadaniem jest wytyczanie głównych kierunków działań w obszarze polityki społecznej, mających na celu zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańcom Województwa Dolnośląskiego, poprzez rozwój usług społecznych na rzecz wspierania, aktywizowania i integrowania osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, społeczności lokalnych oraz społeczności regionu jako całości. Zasadą organizującą owe działania jest kooperacja różnorodnych podmiotów i instytucji, oparta na partnerstwie, komplementarności i dążeniu do kompleksowości działań.

Strategia Rozwoju Powiatu Głogowskiego stanowi plan rozwoju powiatu, a poprzez wyznaczone priorytety i cele strategiczne, przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców i ograniczenia problemów społecznych na terenie powiatu.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025.

Strategia kładzie nacisk na wzrost integracji społecznej, poprawę życia mieszkańców Powiatu Głogowskiego w każdym aspekcie, podniesienie poziomu usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018 - 2022. Głównym celem programu jest ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej oraz pomocy instytucjonalnej. Program zawiera rozwiązania, które mają zapobiec sytuacji nierówności i wykluczeniu ze społeczeństwa osób z zaburzeniami psychicznymi oraz budować partnerstwo.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, którą Polska ratyfikowała jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym w kompleksowy sposób mówiącym o kwestiach niepełnosprawności. Konwencja ta określa co należy robić, aby wszystkie prawa człowieka i podstawowe wolności, które są przywilejem każdego były dostępne także dla osób niepełnosprawnych. Celem Konwencji jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. Do osób niepełnosprawnych zaliczają się te osoby, które mają długotrwałe fizyczne, umysłowe, intelektualne oraz dotyczące zmysłów uszkodzenia mogące w oddziaływaniu z różnymi barierami utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w społeczeństwie na zasadach równości z innymi osobami.

Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. wyraźnie określa zadania publiczne o charakterze ponad gminnym obejmując swoim zakresem zadania ze sfery polityki społecznej: pomoc społeczna, polityka prorodzinna, wspieranie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. reguluje prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, zasady i formy zlecania realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz tak ważne z punktu widzenia tego dokumentu kwestie dotyczące konsultowania projektów dokumentów.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. reguluje zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. określająca zadania powiatu w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021 - 2030. Strategia ustanawia całościowe ramy polityki krajowej na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Strategia zawiera kierunki rozwoju polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami.

1.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - ZARYS DEFINICJI

Pojęcie niepełnosprawności na przestrzeni lat przechodziło znaczącą ewolucję. Dostrzegalne zmiany były zarówno w terminologii, jak i samym rozumieniu tego terminu. Przez większą część XX wieku niepełnosprawność była utożsamiana z widocznymi wadami ciała lub umysłu, a wobec samych osób niepełnosprawnych posługiwano się terminem „inwalida”. Dopiero pod koniec XX wieku został on wyparty przez określenie osoba niepełnosprawna, a współcześnie coraz częściej używane jest sformułowanie osoba z niepełnosprawnością.

Pojęcie niepełnosprawności jest bardzo płynne i nie daje się jasno i łatwo sprecyzować. W krajach Unii Europejskiej często nawet w jednym państwie używa się kilku różnych określeń terminu niepełnosprawność. Każdy kraj Unii posiada też własny system orzekania

o niepełnosprawności. Poza tym w licznych krajach Unii funkcjonuje kilka definicji niepełnosprawności, które są używane do różnych celów, np. opieki medycznej, edukacji, rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia. W 2007 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zdecydowała, że niepełnosprawność trzeba rozumieć jako „wielowymiarowe zjawisko wynikające ze wzajemnych oddziaływań między ludźmi, a ich fizycznym i społecznym otoczeniem, efekt barier napotykanym w otoczeniu fizycznym i społecznym”. Z definicji zaproponowanej przez WHO można wywnioskować, że pojęcie osoby niepełnosprawnej ma charakter wieloprofilowy. Uwzględnia bowiem nie tylko bardzo zróżnicowane kryteria, tj. fizyczne, społeczne, psychologiczne, edukacyjne, zawodowe i kulturowe, ale też cel, jakiemu dane ujęcie ma służyć. Osobna grupa definicji niepełnosprawności formułowana jest dla celów prawnych. Podstawową pośród nich stanowi ta podana w ustawie z 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 2 pkt. 10 ustawy, „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”. Międzynarodowa Organizacja Pracy przyjęta w 1983 r. konwencja nr 159, dotycząca rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, definiuje osobę niepełnosprawną jako tę, której możliwości uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego są znacznie ograniczone w wyniku ubytku zdolności fizycznych lub umysłowych, właściwie orzeczonych. Posiadanie statusu osoby niepełnosprawnej jest więc tutaj uwarunkowane trzema cechami: ubytkiem zdolności fizycznych lub umysłowych, ubytek musi zmniejszać możliwości uzyskania i jednocześnie utrzymania zatrudnienia oraz awansu, ubytek musi być właściwie orzeczony. Konwencja znacznie zawęża pojęcie osoby niepełnosprawnej do poświadczenia formalnego, czy dane schorzenie ma wpływ na pozycję tej osoby na rynku pracy oraz w jakim stopniu ją ogranicza w tym zakresie. Nie porusza natomiast aspektu społecznego, czy kwestii takich jak sposób lub czas powstania niepełnosprawności. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność w sposób formalny. Zgodnie z art. 1 osobą niepełnosprawną jest osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona na podstawie zakwalifikowania przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki), całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy wynikającej z odrębnych przepisów, orzeczenia o niepełnosprawności wydanego przed ukończeniem 16. roku życia. Taka konstrukcja ustawowa omawianej definicji oparta jest na tzw. niepełnosprawności prawnej i wymaga dla swojej ważności zaistnienia

trzech przesłanek: niepełnosprawności faktycznej, potwierdzenia przez specjalistów niepełnosprawności danej osoby, wydania orzeczenia określonego rodzaju przez uprawniony do tego organ.

Kolejny akt normatywny zawierający pojęcie niepełnosprawności to Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, która została przyjęta przez Sejm w drodze uchwały. Karta w znacznie szerszym zakresie definiuje pojęcie niepełnosprawności. W paragrafie pierwszym uchwały za osoby niepełnosprawne uznaje się takie osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi. Wynika z tego, że osobę **niepełnosprawną** postrzega się już nie tylko jako tę, która nie jest zdolna do pracy zawodowej, ale też nie jest zdolna do samodzielnego życia codziennego i nauki albo może funkcjonować w życiu codziennym i zawodowym, lecz posiadana niepełnosprawność jej to utrudnia.

Jak wynika z powyższych definicji są one tworzone na okoliczność różnych celów.

2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POLSCE - SKALA ZJAWISKA

Ostatnie pełne dane dotyczące zjawiska niepełnosprawności w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W ramach spisu zbiorowość osób z niepełnosprawnościami podzielono na dwie podstawowe grupy, do których zaliczono:

- osoby, które posiadały aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony organ,
- osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności (do 16. roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności, które miały, bądź odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności życiowych stosownych dla danego wieku niepełnosprawni biologicznie.

Według wyników spisu liczba osób z niepełnosprawnościami ogółem wynosiła na koniec marca 2011 r. niemal 4,7 mln (dokładnie 4 697 048). Tym samym liczba osób z niepełnosprawnościami w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób z niepełnosprawnościami w 2002 r.). Udział mężczyzn wśród osób z niepełnosprawnościami wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet.

Innego rodzaju statystyk bardziej aktualnych, dostarczają wyniki kwartalne na podstawie danych gromadzonych w SI EKSMOoN - Elektronicznym Krajowym Systemie

Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Dane te wskazują, że populacja osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej w Polsce w II kwartale 2021 r. liczyła 2 813 529, co stanowiło 7,48% ogółu populacji osób Polski w 2021 roku. Mężczyźni stanowili 45,8% populacji osób z potwierdzoną prawnie niepełnosprawnością (1 288 tys. osób), a kobiety 54,2% (1 525 tys. osób). Różnicując liczbę osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem ze względu na stopień niepełnosprawności w II kwartale 2021 r. - 31% (862 tys.) posiadało lekki stopień niepełnosprawności, 48 % (1 345 tys.) umiarkowany stopień niepełnosprawności natomiast 21% (60 tys.) osób niepełnosprawnych posiada znaczny stopień niepełnosprawności.

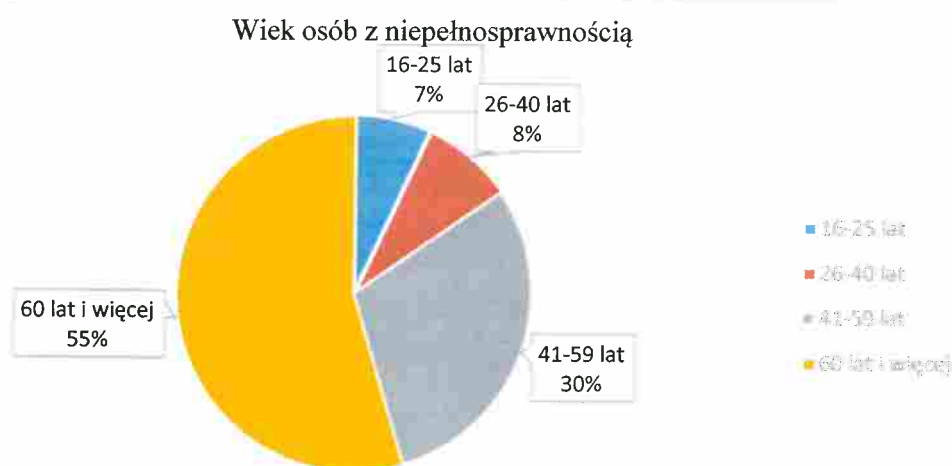
Największą grupę wśród osób z prawnie potwierdzoną niepełnosprawnością stanowiły osoby w wieku:

- 60 lat i więcej: 1 536 tys.,
- 41 - 59 lata: 846 tys.,
- 26 - 40 lat: 237 tys.,

Najmniej liczne w tej zbiorowości były najmłodsze grupy wiekowe: 16 - 25 lata: 193 tys.

Powyższe dane wskazują, że niepełnosprawność w znacznej mierze powstaje z upływem lat, w związku z wiekiem i starzeniem się. Analizując populację osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia pod względem zróżnicowania wieku, warto również zaznaczyć, że osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiły aż 55% ogółu osób niepełnosprawnych (1 536 tys. osób), zaś osoby w wieku od 16 do 59 lat stanowiły 45% ogółu osób niepełnosprawnych (1 277 tys. osób).

Wykres nr 1 Struktura osób niepełnosprawnych w II kwartale 2021 według grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z EKSMOon

Liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem w okresie od 01.01.2019 do 30.06.2021 r. utrzymuje się na podobnym poziomie jednak z tendencją wzrostową.

Wykres nr 2 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności powyżej 16 r.ż., prawomocnym orzeczeniem w okresie od 01.01.2019r. do 30.06.2021r. w Polsce.

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres od 01.01.2021r. do 30.06.2021r.

Danych dotyczących liczby orzeczeń o niepełnosprawności (dot. osób poniżej 16. r.ż.) oraz stopniu niepełnosprawności (od 16. r.ż.) wydanych przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności dostarcza nam EKSMOoN - Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Zgodnie z tymi danymi na koniec II kwartału 2021 r. orzeczenie o niepełnosprawności (do 16 r.ż.) posiadało 218 204 osoby, natomiast w latach 2020 - 2019 liczba osób poniżej 16. r.ż. była zbliżona.

Wykres nr 3 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności poniżej 16 r.ż., prawomocnym orzeczeniem w okresie od 01.01.2019r. do 30.06.2021r. w Polsce.

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres od 01.01.2021r. do 30.06.2021r.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU GŁOGOWSKIEGO

Powiat Głogowski położony jest nad rzeką Odrą, w północnej części Województwa Dolnośląskiego (od 1 stycznia 1999) na pograniczu Pradoliny Barycko - Głogowskiej i Wzgórz Dalkowskich. Jedną z wielu zalet jest jego usytuowanie w sieci **komunikacyjnej**. Położony jest na skrzyżowaniu linii kolejowych Wrocław - Szczecin i Żagań - Leszno oraz dróg krajowych Wrocław - Zielona Góra /E-65/ i Żagań - Leszno /nr 12/ Powierzchnia powiatu wynosi 443,06 km². Powiat Głogowski to jeden z 26 powiatów ziemskich wchodzących w skład Województwa Dolnośląskiego, siódmego pod względem wielkości w kraju. Powiat Głogowski jest stosunkowo niewielki (2,2% powierzchni województwa). Średnia gęstość zaludnienia powiatu wynosi 201,1 osób na km².

Według Urzędu Statystycznego na dzień 30.06.2021r liczba ludności Powiatu Głogowskiego stanowi 88 189 osób, co wynosi 3% liczebności całego województwa. 25,5% osób zamieszkuje na terenie wiejskim, co stanowi 22 432 osób, natomiast 65 757 osób zamieszkuje w Głogowie.

Tabela nr 1 Liczba ludności (dane z 30 czerwca 2021 r.):

	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	Osób	%	osób	%	osób	%
Ogółem	88 189	100	45 369	51,45	42 820	48,55
Miasto	65 757	74,5	34 158	51,95	31 599	48,05
Wieś	22 432	25,5	11 211	49,9	11 221	50,1

Źródło: Dane z Głównego Urzędu Statystycznego.

W skład Powiatu Głogowskiego wchodzi Miasto Głogów oraz 5 gmin wiejskich: Gmina Głogów, Gmina Kotla, Gmina Jerzmanowa, Gmina Pęcław, Gmina Żukowice. Kolejny rysunek ilustruje podział Powiatu Głogowskiego na poszczególne gminy.

Rysunek nr 1 Podział Powiatu Głogowskiego na poszczególne gminy

Wśród gmin wchodzących w skład Powiatu Głogowskiego największą powierzchnię zajmuje Gmina Kolt 128 km². Najmniejszą powierzchnię zajmuje Miasto Głogów - 35 km². Jednakże skupia ono 80% ogólnej ludności powiatu. Ludność zamieszkująca tereny wiejskie stanowi 20% ogółu mieszkańców Powiatu Głogowskiego.

4. DIAGNOZA PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE GŁOGOWSKIM

Przystępując do opracowania katalogów celów i zadań Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 niezbędne jest przeprowadzenie diagnozy problemu niepełnosprawności w Powiecie Głogowskim. Określona zostanie struktura socjodemograficzna uwzględniająca takie zmiany jak: liczba osób niepełnosprawnych, miejsce zamieszkania z podziałem na gminy, stopień niepełnosprawności. Potwierdzeniem prawnym faktycznie istniejącej niepełnosprawności jest stosowne orzeczenie, wydane przez właściwy organ. W obecnej sytuacji prawnej, dla celów pomocy społecznej, orzeczenia takie wydaje Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, a dla celów rentowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Kasa Rolniczego Ubezpieczania Społecznego (KRUS).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych art. 4 ust. 1. wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny stopień niepełnosprawności, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- lekki stopień niepełnosprawności, do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Wydawaniem orzeczeń do celów poza rentowych dla osób z różnymi dysfunkcjami zdrowotnymi zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie, który wydaje:

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy
- legitymacje i karty parkingowe uprawnionym osobom niepełnosprawnym i placówkom.

Przedstawione poniżej dane dotyczące analizy struktury wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim zostały opracowane na podstawie danych Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. oraz danych udostępnionych przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Legnicy oraz Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.

Na przestrzeni lat 2018 - 2020 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie wydał 5610 orzeczeń o niepełnosprawności z czego niespełna 11,4 % stanowią osoby do 16 roku życia.

Tabela nr 2 Ilość wydanych orzeczeń przez PZON z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności

Ustalony stopień niepełnosprawności	ROK		
	2018	2019	2020
Osoby do 16 roku życia	220	211	208
Znaczny	557	662	528
Umiarkowany	755	745	819
lekki	352	341	212

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie.

Z podanych danych widać, iż początkowo wzrastała liczba wydanych orzeczeń z roku 2018 na rok 2019. Jednak w 2020 r. liczba wydanych orzeczeń spadła co może mieć związek z epidemią Covid - 19 i utrudnieniami z tym związanymi.

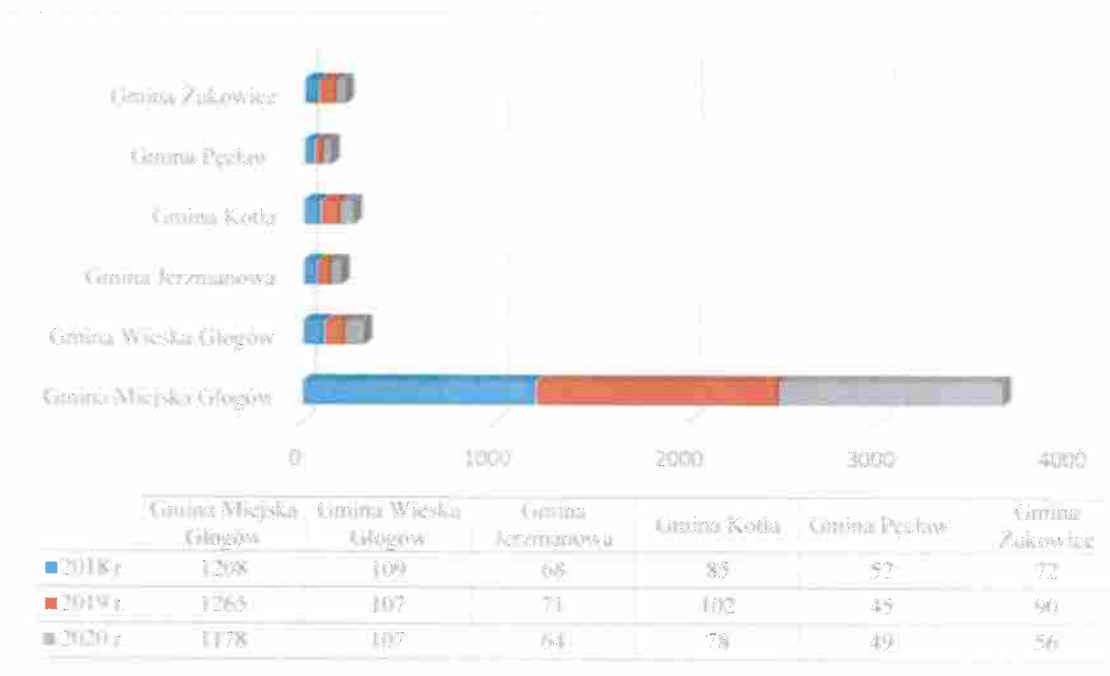
Wykres nr 4 Liczba wydanych orzeczeń przez PZON w Głogowie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie.

Największa liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności została wydana dla mieszkańców Głogowa. Natomiast najmniej wydanych orzeczeń o niepełnosprawności wydano dla mieszkańców Gminy Pęcław.

Wykres nr 5 Struktura zamieszkania osób niepełnosprawnych w latach 2018 - 2020 r. powyżej 16 r.ż.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Powiatowego Zespołu ds. Orzeczenia i Niepełnosprawności w Głogowie.

Przedstawione poniżej dane dotyczące analizy struktury wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych w Powiecie Głogowskim zostały opracowane na podstawie danych Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) w okresie od 01.01.2018 do 30.06.2021 r.

Tabela nr 3 Liczba osób powyżej 16 roku życia zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2018 r.

Lp.	Gmina	Stopień Niepełnosprawności – 2018 r.			Razem
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
1.	Miasto Głogów	445	582	289	1316
2.	Gmina Wiejska Głogów	25	65	20	110
3.	Gmina Jerzmanowa	20	33	17	70
4.	Gmina Kotła	29	41	16	86
5.	Gmina Pęcław	21	25	5	51
6.	Gmina Żukowice	22	34	25	81
	Razem				1714

Źródło: Dane EKSMON za 2018 r.

W 2018 r. liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem wyniosła **1795 osób**. Najwięcej osób niepełnosprawnych jest na terenie Miasta Głogowa tj. **1316**, natomiast najmniej w Gminie Pęcław tj. **51 osób**.

Tabela nr 4 Liczba osób powyżej 16 roku życia zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2019 r.

Lp.	Gmina	Stopień Niepełnosprawności - 2019 r.			Razem
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
1.	Gmina Miejska Głogów	523	576	262	1361
2.	Gmina Wiejska Głogów	41	46	22	109
3.	Gmina Jerzmanowa	32	34	12	78
4.	Gmina Kotła	25	51	26	102
5.	Gmina Pęcław	15	21	12	48
6.	Gmina Żukowice	31	44	26	101
	Razem				1799

Źródło: Dane EKSMON za 2019 r.

W 2019 r. liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem wyniosła **1799 osób**. Najwięcej osób niepełnosprawnych jest na terenie Gminy Miejskiej Głogów tj. **1361**, natomiast najmniej w Gminie Pęcław tj. **48 osób**.

Tabela nr 5 Liczba osób powyżej 16 roku życia zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2020 r.

Lp.	Gmina	Stopień Niepełnosprawności – 2020 r.			Razem
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
1.	Gmina Miejska Głogów	413	664	167	1244
2.	Gmina Wiejska Głogów	36	67	12	115
3.	Gmina Jerzmanowa	23	29	16	68
4.	Gmina Kotła	21	52	12	85
5.	Gmina Pęcław	17	27	4	48
6.	Gmina Żukowice	22	24	7	53
	Razem				1613

Źródło: Dane EKSMON za 2020 r.

W 2020 r. liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem wyniosła **1613 osób**. Najwięcej osób niepełnosprawnych jest na terenie Głogowa tj. **1244**, natomiast najmniej w Gminie Pęcław tj. **48 osób**.

Tabela nr 6 Liczba osób powyżej 16 roku życia zaliczona do stopnia niepełnosprawności do dnia 30.06.2021 r.

Lp.	Gmina	Stopień Niepełnosprawności - 30.06.2021 r.			Razem
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	
1.	Gmina Miejska Głogów	209	309	104	622
2.	Gmina Wiejska Głogów	16	21	14	51
3.	Gmina Jerzmanowa	12	16	7	35
4.	Gmina Kotła	23	15	9	47
5.	Gmina Pęcław	3	11	5	19
6.	Gmina Żukowice	11	15	11	37
	Razem				812

Źródło: Dane EKSMON za 30.06.2021r

Na dzień 30.06.2021 r. liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem wyniosła **812 osób**. Najwięcej osób niepełnosprawnych jest na terenie Głogowa tj. **622**, natomiast najmniej w Gminie Pęcław tj. **19 osób**.

Tabela nr 7 Orzeczenia o stopniu **niepełnosprawności** wydane w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. dla osób powyżej 16 roku życia z podziałem na wiek.

2018 r.	Przedział wieku	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	RAZEM
	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności	145	176	599	971	1891
2019 r.	Przedział wieku	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	RAZEM
	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności	131	167	505	1144	1947
2020 r.	Przedział wieku	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	RAZEM
	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności	131	135	496	945	1707
30.06.2021 r.	Przedział wieku	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	RAZEM
	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności	63	63	249	482	857

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

Zdecydowanie najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w badanym okresie zostało wydanych dla osób w wieku od 60 lat, natomiast najmniej w każdym roku wydanych zostało wydanych dla grupy wiekowej 16 do 25 lat.

Tabela nr 8 Orzeczenia o stopniu **niepełnosprawności** wydane w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. dla osób powyżej 16 roku życia z podziałem na płeć osób niepełnosprawnych.

	Kobieta	Mężczyźni
2018 r.	984	907
2019 r.	1012	935
2020 r.	929	778
Do 30.06.2021 r.	454	403

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

W badanym okresie więcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w każdym roku posiadały kobiety.

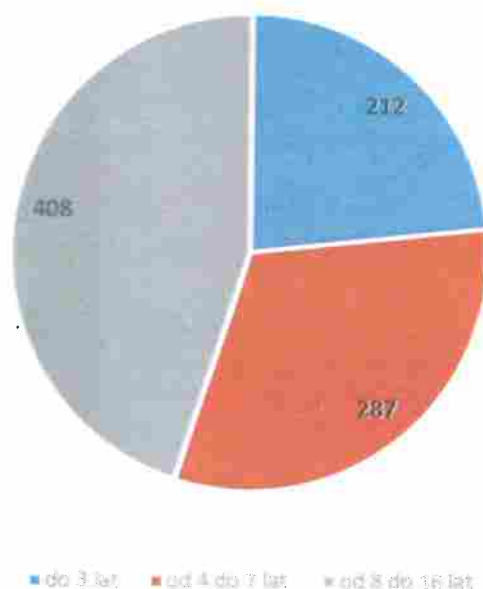
Tabela nr 9 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 rok życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021 r. w Powiecie Głogowskim.

Lp.	Gmina	Do 3 lat				4 - 7 lat				8 - 16 lat			
		2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
1.	Głogów	48	57	42	18	73	46	51	29	82	73	82	53
2.	Gmina Wiejska Głogów	5	7	4	2	6	9	9	4	12	9	5	7
3.	Gmina Jerzmanowa	2	2	2	0	7	6	6	2	6	10	8	6
4.	Gmina Kotla	5	6	4	0	4	3	7	3	13	8	10	5
5.	Gmina Pęcław	1	1	2	0	5	5	2	3	4	3	5	0
6.	Gmina Żukowice	2	1	0	1	2	0	3	2	1	2	2	2
Razem		63	74	54	21	97	69	78	43	118	105	112	73

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

W okresie od 2018 r. do 30.06.2021 r. w Powiecie Głogowskim **907** osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia otrzymało orzeczenie o niepełnosprawności.

Wykres nr 6 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 rok życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021 r. w Powiecie Głogowskim.

Źródło: opracowanie własne, dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

W okresie między 2018, a 2021 rokiem (do 30.06.2021r.) najczęściej orzeczeń o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia zostało wydanych chłopcom w przedziale wieku od 8 do 16 lat.

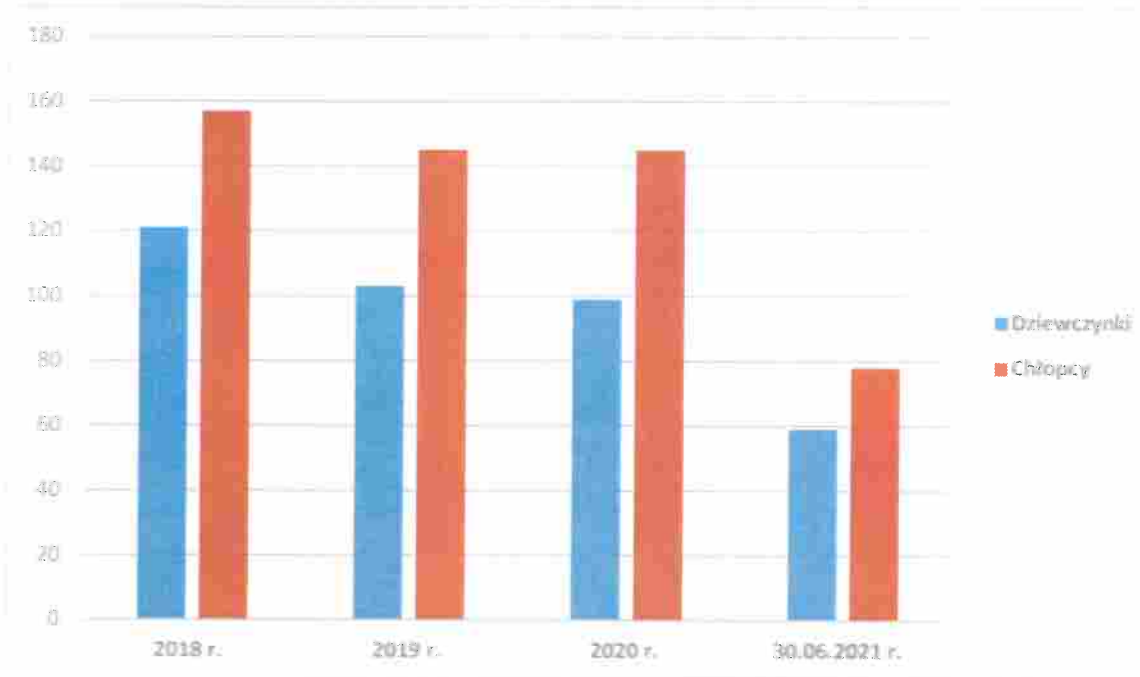
Tabela nr 10 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 roku życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. w Powiecie Głogowskim według podziału na płeć.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	30.06.2021 r.	Razem
Dziewczynki	121	103	99	59	382
Chłopcy	157	145	145	78	525
Razem	278	248	244	137	907

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

Z prezentowanych danych wynika, iż więcej chłopców niż dziewczynek we wszystkich badanych latach posiadało orzeczenie o niepełnosprawności.

Wykres nr 7 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 rok życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021r. w Powiecie Głogowskim z podziałem na płeć.

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

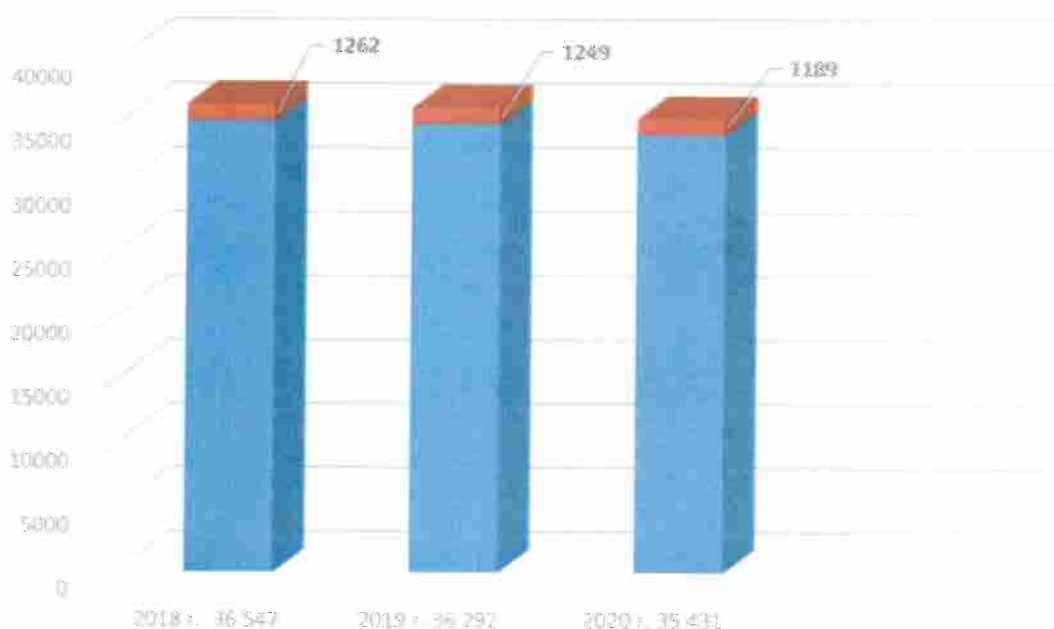
Z danych nadesłanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wynika, iż obecnie jest niewielka tendencja spadkowa wśród ubezpieczonych w ubezpieczeniach emerytalnych i rentowych z Powiatu Głogowskiego posiadających orzeczenie o niepełnosprawności. Jednocześnie z danych wynika, iż więcej jest mężczyzn niż kobiet posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.

Tabela nr 11 Ubezpieczeni w ubezpieczeniach emerytalnych i rentowych w Powiecie Głogowskim według płci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności

Osoby objęte ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym w Powiecie Głogowskim	Liczba ubezpieczonych								
	2018 r.			2019 r.			2020 r.		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Ogółem	36 547	16 611	19 936	36 292	16 566	19 726	35 431	16 186	19 245
Posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	1 262	603	659	1 249	604	645	1 189	574	615

Źródła: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zakład Ubezpieczeń społecznych.

Procent osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w ubezpieczeniu emerytalnym lub rentowym w latach 2018 r., 2019 r. i 2020 r. oscyluje w granicach 3,4% wśród ubezpieczonych mieszkańców Powiatu Głogowskiego, co pokazuje poniższy wykres.

Wykres nr 8 Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w ubezpieczeniu emerytalnym lub rentowym w Powiecie Głogowskim.

Źródła: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wśród osób objętych ubezpieczeniem emerytalnym lub rentowym posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w latach 2018 - 2020 r. najliczniejsza grupa zamieszkuje na terenie Głogowa i Gminy Głogów, natomiast najmniej osób posiadających takie orzeczenie zamieszkuje Gminę Pęcław. Z podanych danych wynika również, iż niewiele więcej mężczyzn niż kobiet posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w większości gmin Powiatu Głogowskiego.

Tabela nr 12 Liczba ubezpieczonych w ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z Powiatu Głogowskiego.

	Liczba ubezpieczonych								
	2018 r.			2019 r.			2020 r.		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Powiat Głogowski	1 262	603	659	1 249	604	645	1 189	574	615
Głogów i GG	1 060	513	547	1039	504	535	992	484	508
Jerzmanowa	58	26	32	55	24	31	56	24	32
Kotla	76	28	48	77	30	47	72	26	46
Pęcław	18	8	10	20	10	10	21	10	11
Żukowice	50	28	22	58	36	22	48	30	18

Źródła: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zakład Ubezpieczeń społecznych.

Tabela nr 13 Osoby **niepełnosprawne** powyżej 16 roku życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. W Powiecie Głogowskim według podziału na poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia	2018 r.	2019 r.	2020 r.	30.06.2021 r.
Podstawowe	41	46	41	17
Podstawowe i gimnazjalne	396	418	330	168
Zasadnicze	687	682	604	304
Średnie	619	633	535	282
Wyższe	148	168	171	86

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

Wyżej przedstawiona tabela obrazuje poziom wykształcenia osób posiadających orzeczenie o stopniu **niepełnosprawności**. Najliczniejszą grupą są osoby z wykształceniem zasadniczym tj. **2277** osób, niewiele mniej jest osób ze średnim wykształceniem tj. **2069** osób.

Tabela nr 14 Osoby **niepełnosprawne** powyżej 16 roku życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. w Powiecie Głogowskim według podziału na zatrudnienie

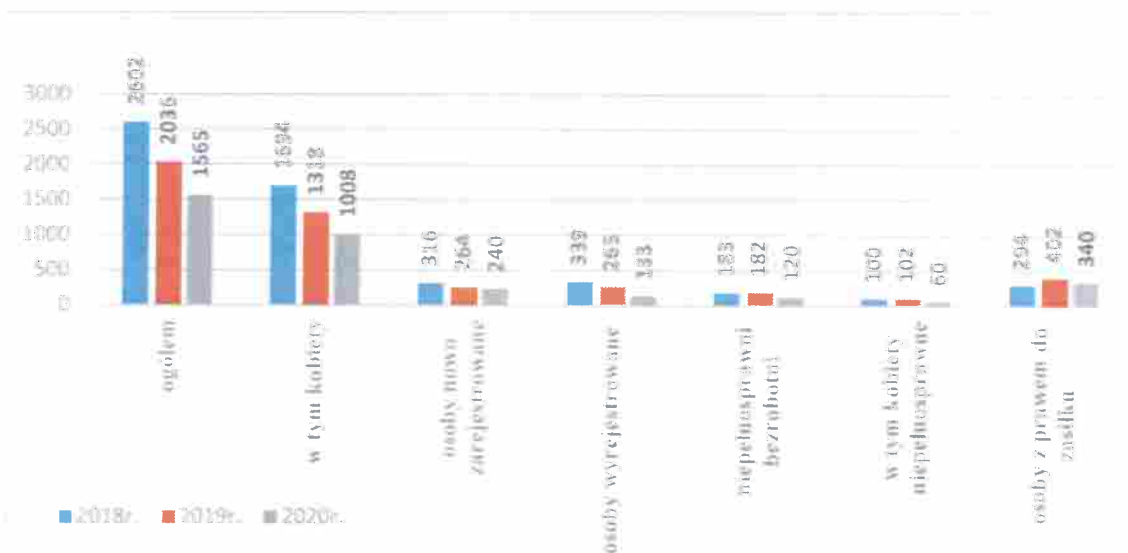
Zatrudnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.	30.06.2021 r.
Pracujący	383	372	342	162
Niepracujący	1508	1575	1362	695

Źródło: Dane z EKSMOoN za okres 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r.

Wyżej przedstawiona tabela obrazuje, iż więcej osób posiadających orzeczenie o stopniu **niepełnosprawności** jest bierna zawodowo, co stanowi w każdym roku około 80% ogółu osób niepełnosprawnych.

Kolejnym elementem diagnozy są dane dotyczące osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głogowie.

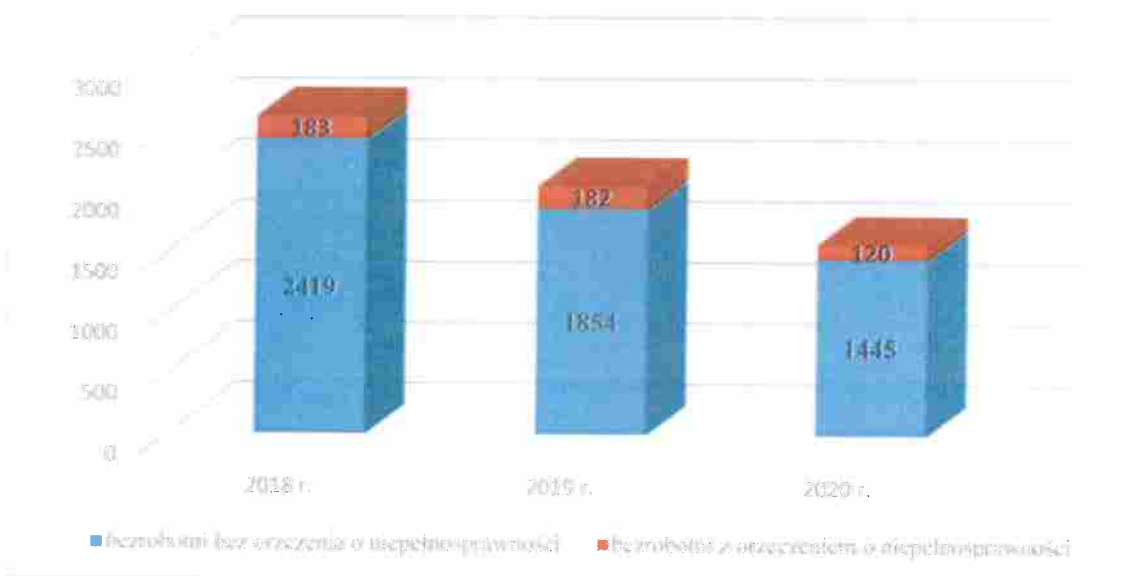
Wykres nr 9 Stan Bezrobocia w latach 2018 - 2020 na terenie Powiatu Głogowskiego

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie

Z przedstawionego wykresu wynika, że liczba osób bezrobotnych maleje. W roku 2018, 7% osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy stanowiły osoby niepełnosprawne w roku następnym tj. 2019 liczba osób niepełnosprawnych w stosunku do zarejestrowanych osób wyniosła już 8,9 %. W roku 2020 liczba osób niepełnosprawnych zaczęła spadać i w stosunku do wszystkich bezrobotnych wyniosła 7,6%.

Wykres nr 10 Procentowy stan osób bezrobotnych w stosunku do osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Źródło: Dane udostępnione z Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie

Znaczny odsetek osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Głogowskiego korzysta z pomocy społecznej. Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w każdej gminie w latach 2018 roku do 2020 roku udzielały osobom niepełnosprawnym pomocy w formie:

- zasiłku stałego,
- zasiłku celowego
- zasiłku celowego specjalnego,
- zasiłku okresowego,
- usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych,
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- zasiłku pielęgnacyjnego,
- składek zdrowotnych,
- posiłków w stołówce środowiskowej,
- świadczenia rodzinnego,
- dodatku mieszkaniowego,
- zapewnienie miejsca w DPS oraz hospicjach.

Z informacji przesłanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Głogowskiego wynika, iż w latach 2018 - 2020 roku z w/w pomocy skorzystało 11 665 osób niepełnosprawnych.

Na terenie Powiatu Głogowskiego funkcjonuje 6 Ośrodków Pomocy Społecznej, tj.: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jerzmanowej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęcławiu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowicach. Stały przepływ informacji pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie, a Ośrodkami Pomocy Społecznej na temat potrzeb osób niepełnosprawnych oraz funkcjonujących rozwiązań umożliwia zaoferowanie pomocy w szerokim zakresie.

Jedną z przesłanek do udzielenia pomocy społecznej, zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. jest niepełnosprawność.

Głównymi celami Ośrodków Pomocy Społecznej są: wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej i doprowadzenie, w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielniania oraz integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie.

Ośrodki Pomocy Społecznej udostępniły dane dotyczące podstawowych przyczyn udzielania pomocy rodzinom zamieszkującym na terenie Powiatu Głogowskiego.

Poniżej przedstawiamy strukturę dominujących przyczyn udzielania rodzinom pomocy przez OPS - ośrodki pomocy społecznej w poszczególnych latach.

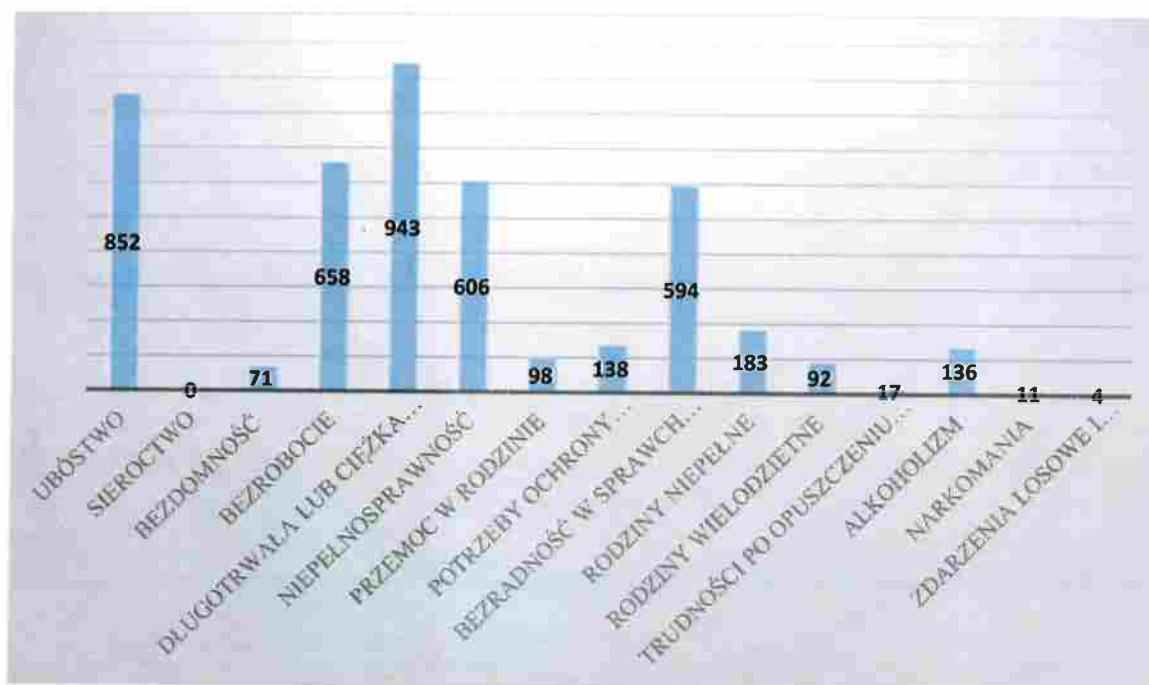
Tabela nr 15 Liczba osób korzystająca z pomocy ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Głogowskiego w latach 2018 - 2020.

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób korzystających z pomocy OPS	4406	3848	3411

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez OPS funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego.

W roku 2018 największą grupę świadczeniobiorców 943 osoby stanowiły osoby długotrwale lub ciężko chore, co przedstawia poniższy wykres.

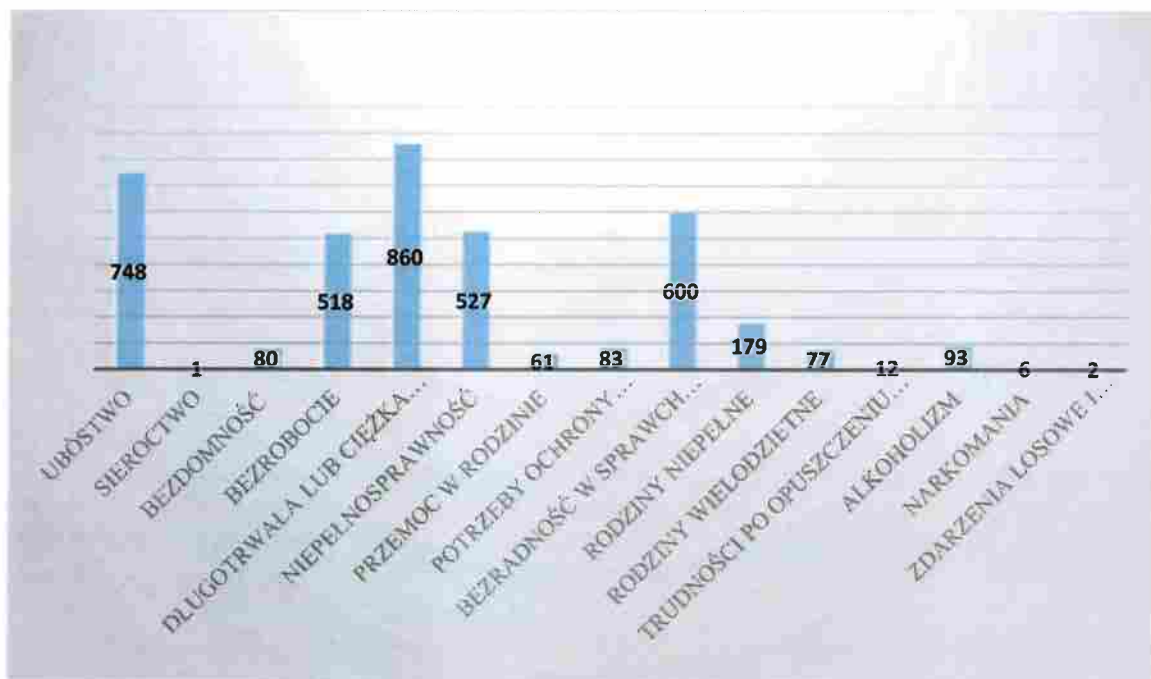
Wykres nr 11 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonująca na terenie Powiatu Głogowskiego w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań na rok 2018 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Głogowskiego.

Mimo, że z liczby 943 spadła do 860 osób, to podobnie jak w roku 2018, również w roku 2019 długotrwała lub ciężka choroba była najczęstszym powodem udzielania wsparcia przez OPS. Drugą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby ubogie. Kolejny wykres pokazuje powyższe dane.

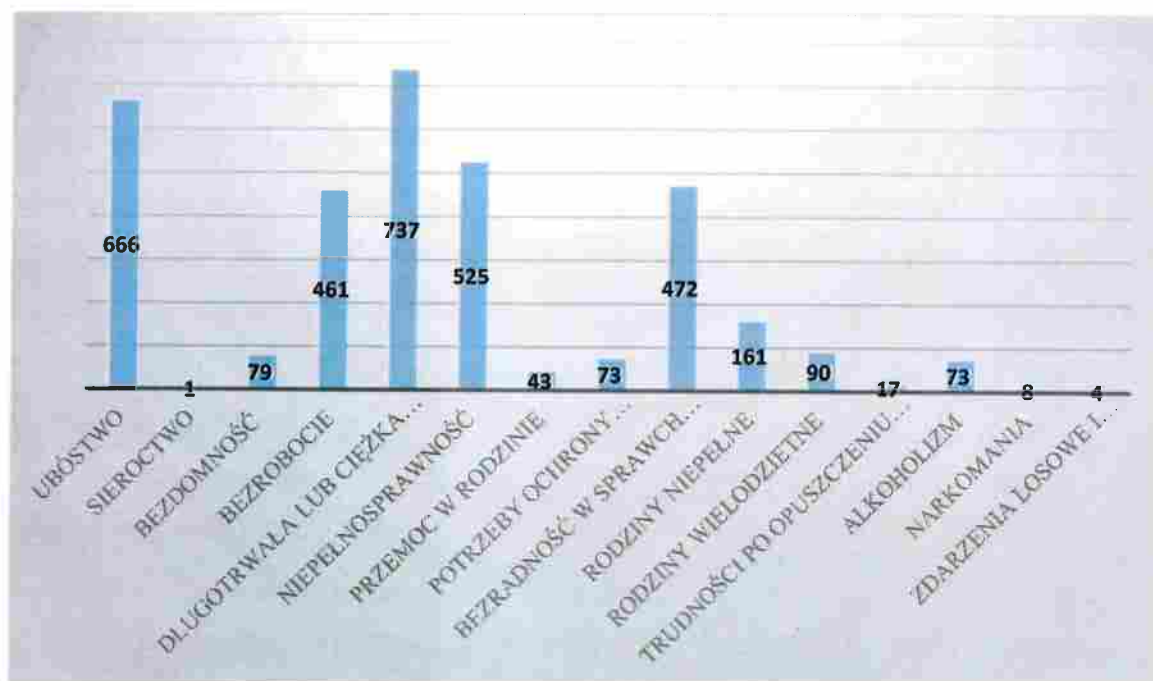
Wykres nr 12 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonującą na terenie Powiatu Głogowskiego w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań na rok 2019 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Głogowskiego.

Charakterystyczne dla roku 2019 jest fakt, że mniej osób korzystało ze świadczeń pomocy społecznej według wszystkich przyczyn.

Wykres nr 13 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonującą na terenie Powiatu Głogowskiego w 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań na rok 2020 udostępnionych przez OPS z terenu Powiatu Głogowskiego.

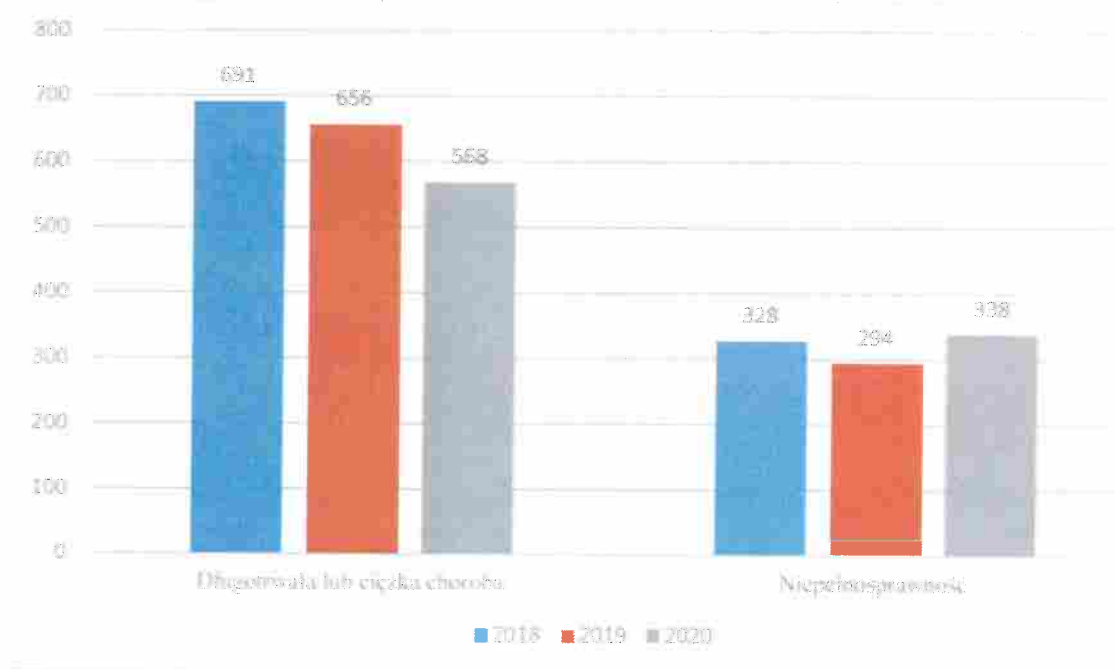
W roku 2020 znacząco spadła liczba osób korzystających z pomocy społecznej co może mieć związek z pandemią Covid - 19 i izolacją społeczeństwa.

Reasumując analizę powyższych wykresów, głównymi przyczynami udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego są bezrobocie i ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest również ważną przyczyną ubiegania się o pomoc.

Na potrzeby niniejszego opracowania zaprezentowane zostaną dane dotyczące niepełnosprawności jako przyczyny ubiegania się o pomoc. Poniższe wykresy prezentują dane dotyczące liczby rodzin, które korzystały z pomocy świadczonej przez poszczególne Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego.

W Głogowie jednym z głównych przyczyn ubiegania się o pomoc są długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność (40%), co obrazuje poniższy wykres.

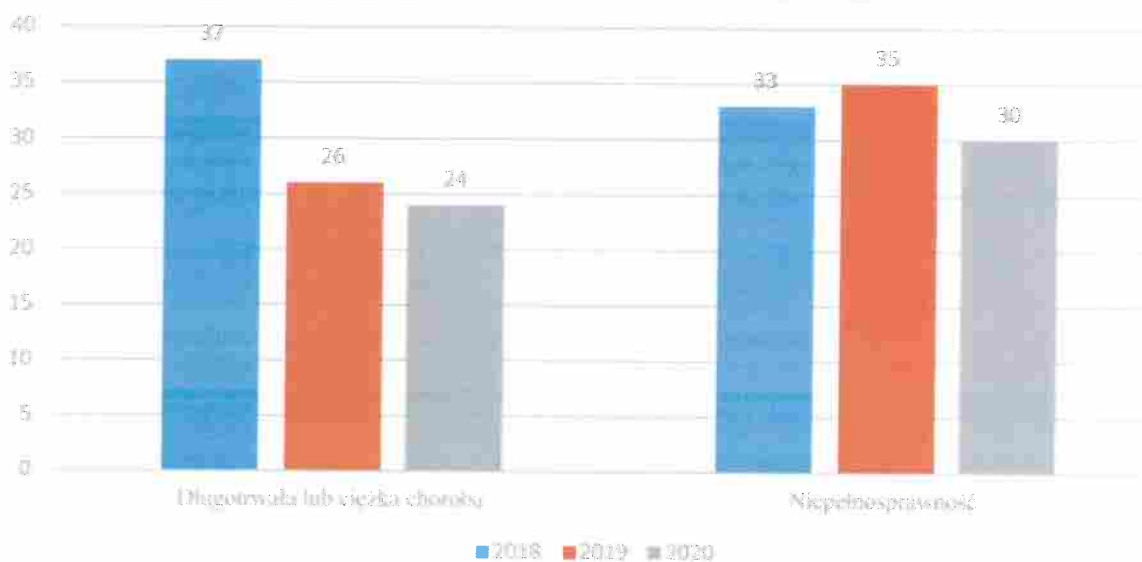
Wykres nr 14 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez MOPS Głogów w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z MOPS w Głogowie.

W Gminie Głogów 16% ogółu udzielanej pomocy przez GOPS jest spowodowane niepełnosprawnością, niewiele mniej, bo 14% ogółu pomocy jest spowodowana długotrwałą lub ciężką chorobą.

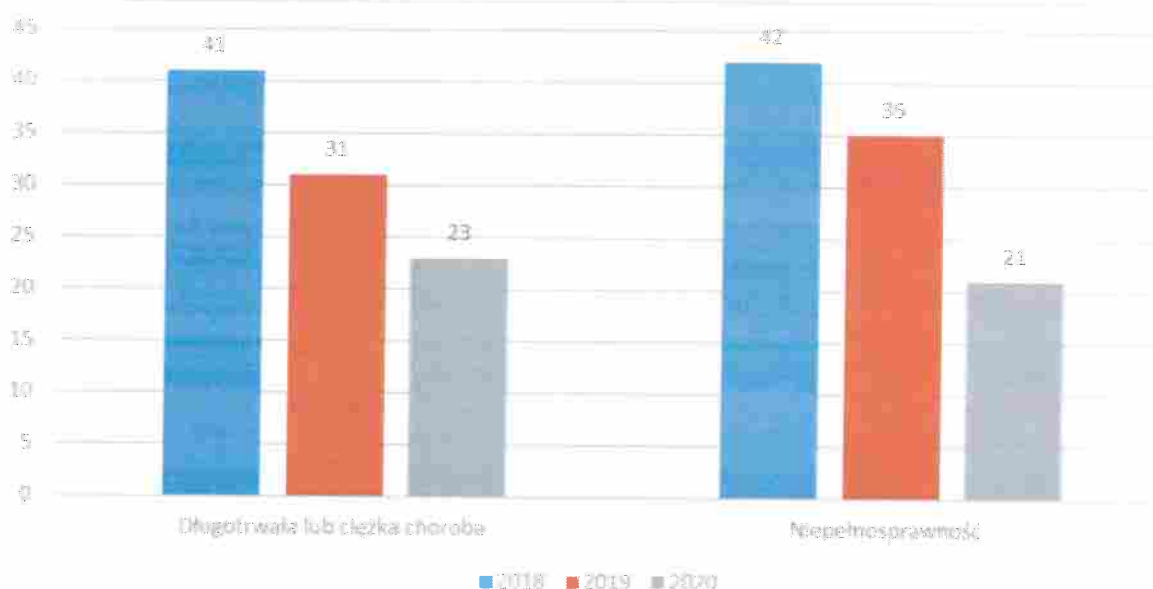
Wykres nr 15 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Głogów w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z GOPS w Głogowie.

W Gminie Kotła zauważalny jest również problem w rodzinach osób niepełnosprawnych (12%) oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą (11%).

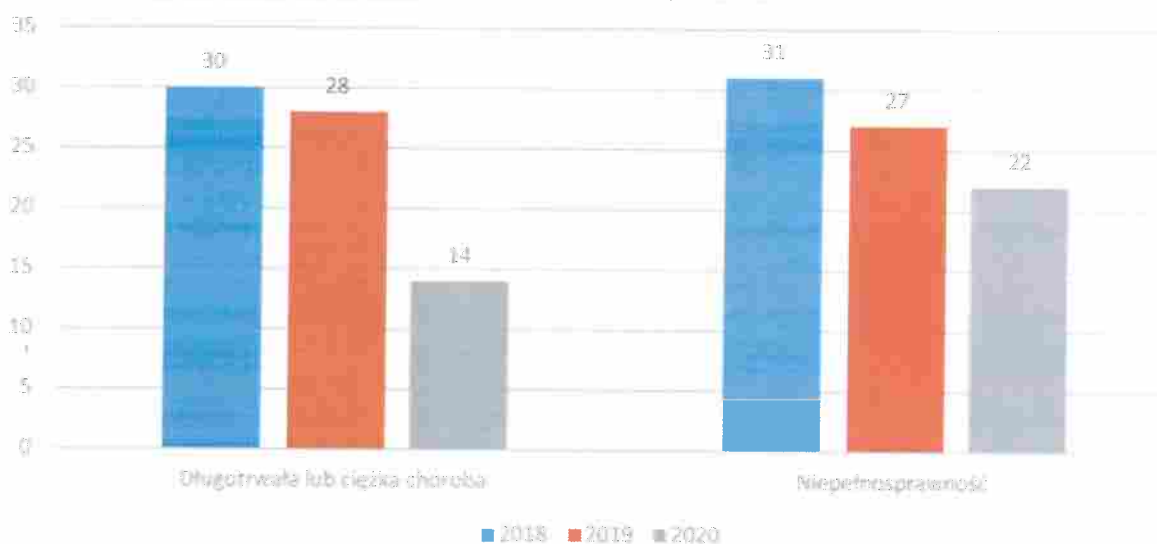
Wykres nr 16 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Kotła w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z GOPS w Kotła.

W Gminie Pęcław istotnym problemem jest występowanie w rodzinach osób korzystających z pomocy długotrwałej lub ciężkiej choroby (12%). Liczba rodzin, w których występuje niepełnosprawność kształtuje się na poziomie 14% ogółu rodzin.

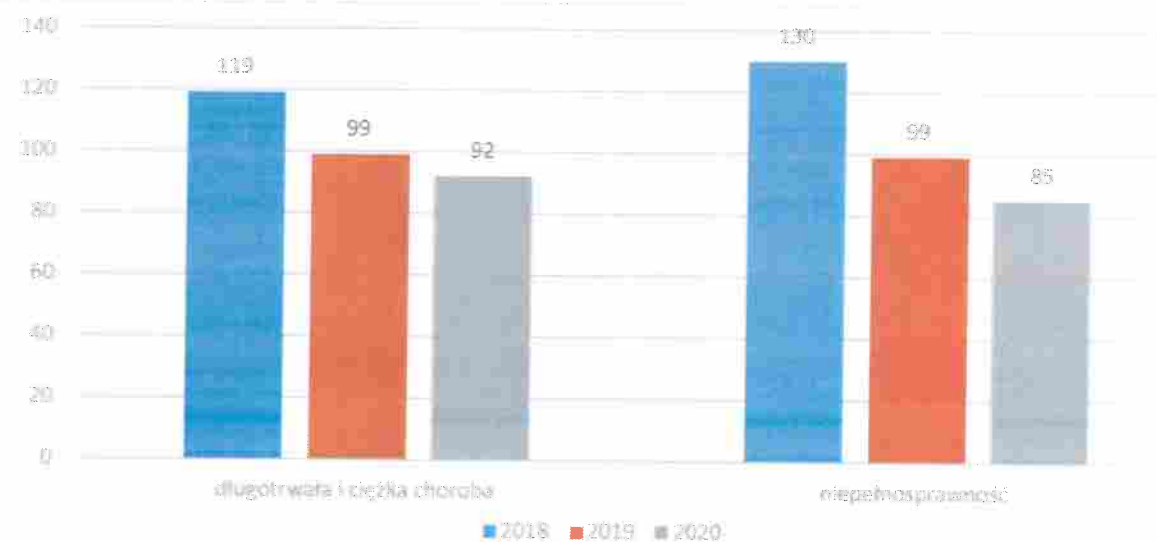
Wykres nr 17 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Pęcław w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z GOPS w Pęcław.

W Gminie Jerzmanowa problem długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności stanowi łącznie 44% ogółu ubiegających się o pomoc.

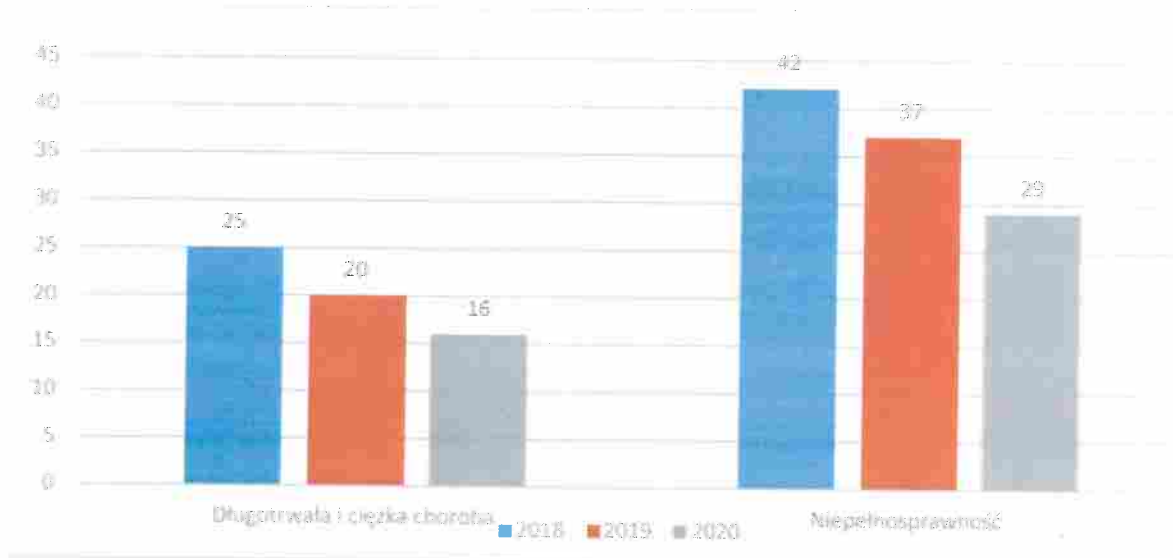
Wykres nr 18 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Jerzmanowa w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z GOPS w Jerzmanowej

W Gminie Żukowice główną przyczyną udzielania pomocy przez GOPS wyróżniają się rodziny dotknięte niepełnosprawnością (16%) oraz dotknięte długotrwałą i ciężką chorobą.

Wykres nr 19 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Żukowice w latach 2018 - 2020

Źródło: dane uzyskane z GOPS w Żukowicach.

W dalszej części przedstawiamy dane dotyczące wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej. Dotyczy ona niepełnosprawnych osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitacja zawodowa przebiega w kilku etapach. Pierwszy etap stanowi poradnictwo zawodowe oraz pośrednictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej stanowi bardzo istotny etap, gdyż od niego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej. Następny etap stanowi przygotowanie do pracy, w wyniku którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej. Po określeniu predyspozycji zawodowych osobie niepełnosprawnej proponowane jest zatrudnienie na odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głogowie jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji.

W realizacji procesu rehabilitacji zawodowej wsparcie stanowią środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z których finansuje się następujące zadania:

1. szkolenia,
2. staże,
3. prace interwencyjne,
4. przygotowania zawodowe dorosłych,
5. badania lekarskie lub psychologiczne, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji mających na celu:
 - a. stwierdzenie zdolności bezrobotnego do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, odbywania stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych,
 - b. określenie szczególnych predyspozycji psychofizycznych wymaganych do wykonywania zawodu,
6. zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji,
7. finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji,
8. studia podyplomowe,
9. szkolenia na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
10. bon na zasiedlenie,
11. bon szkoleniowy,
12. bon stażowy,
13. bon zatrudnieniowy.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności oraz poziomu wykształcenia, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy do nich adresowanej.

Poniższa tabela przedstawia aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych wraz z podziałem na poszczególne wydatki i ich źródła finansowania w latach 2018 - 2020.

Tabela nr 15. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych wraz z podziałem na poszczególne wydatki i ich źródła finansowania w latach 2018 - 2020.

Lata/forma aktywizacji	PFRON		EFS		FP		OGÓŁEM	
	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota	Ilość osób	Kwota
Staż								
2020	2	12.108,76	7	39.468,48	-	-	9	51.577,24
2019	2	14.450,97	16	65,670,92	-	-	18	80.121,89
2018	8	49.287,18	13	70.777,59	3	24.163,51	24	144.228,28
Szkolenia								
2020	1	566,02	1	3.713,05	2	7.448,66	4	11.727,73
2019	-	-	1	1800,00	1	2.498,48	2	4.298,48
2018	3	5.854,28	-	-	2	6.219,25	5	12.073,53
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy								
2020	-	-	1	16.000,00	-	-	1	16.000,00
2019	-	-	3	48.000,00	-	-	3	48.000,00
2018	1	30.000,00	-	-	1	15.000,00	2	45.000,00
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej								
2020	2	50.000,00	3	54.000,00	-	-	5	104.000,00
2019	-	-	1	18.000,00	-	-	1	18.000,00
2018	1	25.000,00	2	34.000,00	-	-	3	59.000,00
Prace interwencyjne								
2020	2	2.803,54	-	-	2	6.861,12	4	9.664,66
2019	1	2.892,91	-	-	1	2.454,90	2	5.347,81
2018	1	4.640,49	-	-	5	19.962,60	6	24.603,09
Prace społecznie - użyteczne								
2020	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	*	*	*	*	2	897,6	2	897,60

2018	-	-	-	-	-	-	-	-
Roboty publiczne								
2020	-	-	-	-	7	57.673,42	7	57.673,42
2019	-	-	-	-	7	36.874,35	-	36.874,35
2018	-	-	-	-	11	65.548,66	11	65.548,66
Szkolenie w Klubie Pracy								
2020	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	2	1.393,96	-	-	-	-	2	1.393,96
2018	1	683,36	-	-	-	-	1	683,36
Refundacja kosztów zatrudnienia powyżej 50 roku życia								
2020	-	-	-	-	-	-	-	-
2019	-	-	-	-	-	-	-	-
2018	-	-	-	-	-	-	-	-
Studia podyplomowe								
2020	-	1.509,10	-	-	1	2.845,15	1	2.845,15
2019	1	3.572,16	-	-	-	-	1	3.572,16
2018	-	-	-	-	-	-	-	-
Bon na zasiedlenie								
2020	-	-	4	20.000,00	-	-	4	20.000,00
2019	-	-	2	10.000,00	-	-	2	10.000,00
2018	-	-	-	-	1	5.000,00	1	5.000,00
PODSUMOWANIE								
RAZEM 2020 rok	7	66.987,42	16	133.181,53	12	74.828,35	35	274.997,30
RAZEM 2019 rok	6	22.310,00	23	143.470,92	11	42.725,33	40	208.506,25
RAZEM 2018 rok	15	115.465,31	15	104.777,59	23	135.894,02	53	356.136,92

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.

Osoby niepełnosprawne stanowią kategorię osób, dla których podjęcie pracy zawodowej oznacza nie tylko polepszenie sytuacji finansowej, ale przede wszystkim oznacza zwiększenie poczucia własnej wartości. Zatrudnienie jest najlepszą terapią i sprzyja polepszeniu stanu zdrowia. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości samorealizacji poprzez pracę jest w przypadku tych osób szczególnie ważne. Ze względu na istnienie barier społecznych i stereotypów, niepełnosprawni mają istotne trudności w uzyskaniu zatrudnienia. Analiza rodzaju niepełnosprawności wskazuje, że szczególnie trudna jest sytuacja osób psychicznie chorych i z dysfunkcją narządu ruchu, którzy stanowią największą grupę osób pozostających bez zatrudnienia.

Zgodnie z zapisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych działania urzędu pracy są ukierunkowane na przygotowanie osób niepełnosprawnych do pracy zawodowej poprzez zapewnienie optymalnych warunków podnoszenia kwalifikacji a także szkolenia lub przekwalifikowania.

Powiatowy Urząd Pracy w ramach środków PFRON, Funduszu Pracy oraz środków z Europejskiego Funduszu Społecznego podejmował działania mające na celu aktywizację osób niepełnosprawnych.

Największym zainteresowaniem cieszyły się staże mające na celu nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Korzystanie ze stażu pozwoliło więc zdobyć doświadczenie zawodowe, stwarzając tym samym większe szanse na uzyskanie zatrudnienia. W latach 2018 - 2020 z tej formy wsparcia skorzystało 51 osób niepełnosprawnych.

Kolejną cieszącą się popularnością formą były szkolenia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Z tej formy skorzystało od 2018 do 2020 roku 11 osób. Szkolenia miały charakter indywidualny w zależności od potrzeb uczestników. Prowadzone były szkolenia w zakresie m.in. MS EXCEL - poziom podstawowy, Prawo jazdy kat. C+E, Kwalifikacja wstępna przyspieszona kat. C, CE, Terapia i edukacja ze spectrum autyzmu.

Roboty publiczne, prace interwencyjne oraz refundacje w ramach doposażenia stanowiska pracy dały możliwość bezrobotnym niepełnosprawnym podjąć zatrudnienie w ramach umowy o pracę. Z kolei środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej umożliwiły rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Nowe firmy, które powstały dzięki

dofinansowaniu to m.in.: działalność w zakresie usług kosmetycznych, wypiek ciast i tortów, wykonywania pozostałych robót budowlanych wykończeniowych, wykonywania konstrukcji i pokryć dachowych, działalności usługowej związanej z poprawą kondycji fizycznej i zdrowiem.

Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie udzielał również wsparcia finansowanego w postaci bonu na zasiedlenie dla osób, które podjęły zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza miejscem dotychczasowego zamieszkania a także finansował studia podyplomowe. Ponadto należy zauważyć, że osoby niepełnosprawne to grupa w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, nie tylko ze względu na bariery wynikające z ich niepełnosprawności, czy niskich kwalifikacji zawodowych, ale również z uwagi na wciąż istniejące stereotypy na temat osób niepełnosprawnych i wykonywanych przez nich ról pracowniczych. Sprzężenie czynników wewnętrznych (własne ograniczenia) oraz zewnętrznych (nastawienie pracodawców i otoczenia) powoduje, iż aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych często staje się wyzwaniem.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głogowie to osoby w większości o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy zawodowej, co w konsekwencji utrudnia pozyskanie zatrudnienia. Osoby te często wykazują bierną postawę i wycofują się z życia zawodowego. Duża część osób niepełnosprawnych z powodu swojej niepełnosprawności nie ma możliwości zdobycia wyższych kwalifikacji, co powoduje także ograniczenie w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia.

5. ZASOBY ŚRODOWISKOWE I INSTYTUCJONALNE WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

5.1. ZADANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia rehabilitacja społeczna stanowi część ogólnego procesu rehabilitacji, który ma na celu integrację osób z naruszeniem sprawności organizmu, poprzez udzielenie jej pomocy w przystosowaniu się do wymagań życia społecznego i pracy zawodowej, usuwając jednocześnie ekonomiczne i społeczne przeszkody utrudniające proces rehabilitacji.

Rehabilitacja społeczna służy więc przygotowaniu osoby niepełnosprawnej do życia wspólnie z innymi w rodzinie, wśród przyjaciół i znajomych, czy też w szerokim kontekście

społeczności lokalnej. Jej celem jest włączenie osoby niepełnosprawnej w różne przejawy życia społecznego tak, by mogła czuć się potrzebną, akceptowaną i pełnowartościowym członkiem społeczeństwa i mogła korzystać z wszystkich dóbr będących wytworem tego społeczeństwa.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie realizuje następujące zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, związanych z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zlecanie zadań zgodnie z artykułem 36,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- pilotażowy program „Aktywny Samorząd”.

5.1.1. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Ważnym elementem umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie jest posiadanie przez osoby niepełnosprawne odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych. Zakup tych przedmiotów bardzo ułatwia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w życiu codziennym.

Osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz w sprzęt rehabilitacyjny.

O dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności w sytuacji, gdy zachodzi wyraźna potrzeba prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych.

Dane w poniższej tabeli prezentują wysokość dofinansowania na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz liczbę osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie w latach 2019 - 2021.

Tabela nr 16 Wartość dofinansowań na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na lata 2019 - 2021

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	407	320	332
Wartość dofinansowania w złotych	678 386,00 zł	494 064,00 zł	607 042,00 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Głogowie z lat 2019 - 2021.

5.1.2. Turnusy rehabilitacyjne

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. W odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej osób indywidualnych, na turnusach znaczącą wagę przykładają się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby osób oraz wartości udzielonych dofinansowań do turnusów.

Tabela nr 17 Wartość dofinansowań na turnusy rehabilitacyjne na lata 2019 - 2021

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	57	44	96
Wartość dofinansowania w złotych	78 285,00 zł	66 436,00 zł	148 254,00 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Głogowie z lat 2019 - 2021

5.1.3. Likwidacja barier funkcjonalnych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. O dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z rodzaju ich niepełnosprawności.

Wyróżnia się następujące rodzaje barier:

- bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienie występujące w mieszkaniu, w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym,
- bariery techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie,
- bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie na likwidację barier funkcjonalnych w latach 2019 - 2021.

Tabela nr 18 Wartość dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych na lata 2019 - 2021

Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami ON.			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	98	114	140
Wartość dofinansowania w złotych	260 000,00 zł	349 100,00 zł	526 704,00 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Głogowie z lat 2019 - 2021

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie na likwidację poszczególnych barier funkcjonalnych w latach 2019 - 2021.

Tabela nr 19 Porównanie liczby zawartych umów w latach 2019 - 2021 dot. likwidacji barier funkcjonalnych

Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie do poszczególnych barier funkcjonalnych.				
		2019 r.	2020 r.	2021 r.
likwidacja barier w komunikowaniu się	liczba ON	42	55	92
likwidacja barier technicznych	liczba ON	37	34	22
likwidacja barier architektonicznych	liczba ON	19	25	26
RAZEM		98	114	140

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Głogowie z lat 2019 - 2021

5.1.4. Sport, kultura, rekreacja i turystyka

Ze środków Powiatowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może być dofinansowany program dotyczący sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. O w/w dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje i instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych. W ramach tego zadania realizowane są różnego rodzaju przedsięwzięcia związane z integracją i aktywizacją osób niepełnosprawnych.

Kolejna tabela przedstawia liczbę podpisanych umów z organizacjami oraz wartość wypłaconego dofinansowania w ramach zadania sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych w latach 2019 - 2021.

Tabela nr 20 Wartość dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych na lata 2019 - 2021

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba podpisanych umów	35	12	23
Wartość dofinansowania w złotych	89 700,00 zł	36 000,00 zł	53 000,00 zł
Wysokość środków PFRON na ten cel	89 700,00 zł	36 000,00 zł	53 000,00 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR w Głogowie z lat 2019 - 2021

5.1.5. Aktywny samorząd

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych programu w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji. Celami szczegółowymi programu są: przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego, przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych, umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie, poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji.

Uczestnicy programu to osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym o różnych przyczynach niepełnosprawności, głównie z dysfunkcją narządu ruchu, wzroku oraz schorzeniami neurologicznymi.

Program „Aktywny samorząd” umożliwia corocznie Powiatowi Głogowskiemu systemowe włączenie się w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu. Zaznaczyć należy, że działania ujęte w programie doskonale uzupełniają plany zawarte w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Tabela nr 21 Środki na realizację Programu „Aktywny samorząd” przekazane w latach 2019 - 2021

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania	354 093,74 zł	391 355,00 zł	351 061,73 zł

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR z lat 2019 - 2021

Program obejmował następujące obszary wsparcia:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,

Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,

Zadanie 3 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

Zadanie 4 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,

Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,

Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,

Zadanie 5 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,

Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,

Zadanie 5 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka;

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Szczegółowe informacje dotyczące ilości osób, które otrzymały dofinansowanie w ramach poszczególnych obszarów wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 22 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w latach 2019 - 2021 r. na terenie Powiatu Głogowskiego.

Moduł, obszar, zadanie	Ilość zawartych umów			Kwota przyznanych dofinansowań		
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Moduł I Obszar A Zadanie 1	3	1	1	22 000,00	5.100,00	10 000,00
Moduł I Obszar A Zadanie 2	-	0	2	-	-	3 530,00
Moduł I Obszar A Zadanie 3	-	0	0	-	-	-
Moduł I Obszar A Zadanie 4	-	0	0	-	-	-
Moduł I Obszar B Zadanie 1	11	13	12	89 400,00	98.900,00	83 329,00
Moduł I Obszar B Zadanie 2	-	0	0	-	-	-
Moduł I Obszar B Zadanie 3	1	2	4	5 600,00	10.800,00	29 000,00
Moduł I Obszar B Zadanie 4	-	4	0	-	16.000,00	-
Moduł I Obszar B Zadanie 5	-	0	0	-	-	-
Moduł I Obszar C Zadanie 1	-	3	1	-	60.000,00	25 000,00
Moduł I Obszar C Zadanie 2	1	0	0	1 800,00	-	-
Moduł I Obszar C Zadanie 3	-	2	2	-	28.000,00	36 000,00
Moduł I Obszar C Zadanie 4	-	1	0	-	4.200,00	-
Moduł I Obszar C Zadanie 5	8	4	1	30 650,00	27.450,00	7 500,00
Moduł I Obszar D	1	2	2	1 500,00	2.050,00	5 400,00
Moduł II	30	29	26	71 858,50	89.380,00	77 144,00
Razem:	55	61	51	222 808,50	341.880,00	276 903,00

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań z działalności PCPR z lat 2019 - 2021.

5.1.6. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” - MODUŁ III.

W 2020 roku w związku z zagrożeniem epidemicznym wirusa COVID - 19, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wprowadził program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych

chorobami zakaźnymi”. Celem programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także objęcie wsparciem samorządów powiatowych, które w wyniku sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi uruchomiły dodatkowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych. Na realizację programu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie jako realizator zadania wydatkował łącznie **346 000,00 zł**. W ramach tego zadania **309** osób otrzymało dofinansowanie.

5.1.7. Programy „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” i „Opieka Wytchnieniowa”

W ramach resortowych programów Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z środków Funduszu Solidarnościowego zrealizowano dwa programy: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2020 w ramach którego 9 osób niepełnosprawnych otrzymało wsparcie asystenta. Wartość programu 82.309,21zł. W edycji 2021, 26 osób niepełnosprawnych otrzymało wsparcie asystenta, a kwota wydatkowana to 292 779,47 zł. Celem Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” jest wprowadzenie usługi Asystenta jako formy ogólnie dostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługa Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej polega na pomocy podopiecznemu w codziennym funkcjonowaniu.

Drugi zrealizowany program to „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2020, w ramach którego odbyło się 30 godzin indywidualnych konsultacji z psychologiem. Wsparciem objęto 15 opiekunów/rodziców dzieci niepełnosprawnych. Wartość projektu: 3 636,00 zł. Celem głównym projektu było wsparcie opiekunów i członków rodzin sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności usługami specjalistycznego poradnictwa psychologicznego. W edycji 2021 wsparciem objęto 10 osób, które sprawują bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wsparcie polegało na zapewnieniu specjalistycznego poradnictwa psychologa oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W ramach programu odbyło się po 16 godzin indywidualnych i grupowanych spotkań z pielęgniarką, rehabilitantem i dietetykiem oraz 6 godzin spotkań grupowych z psychologiem. Wydatkowano 5 508 zł.

5.1.8. Zlecanie zadań zgodnie z art. 36

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych (izolacja, brak dostępu do rehabilitacji), ogłosiło konkurs na „Świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych, a w szczególności usług asystencji osobistej. W drodze konkursu została podpisana umowa na realizację w/w zadania ze Stowarzyszeniem Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Głogowie. Nazwa zadania to „Wsparcie osób niepełnosprawnych przeciwdziałające negatywnym skutkom pandemii na terenie Powiatu Głogowskiego - mobilna rehabilitacja”, kwota dofinansowania to 45 000,00 zł. Z dofinansowania skorzystało 55 osób niepełnosprawnych z czego: 30 osób z terenów wiejskich Powiatu Głogowskiego, a 25 osób z Głogowa.

W roku 2021 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie ogłosiło cztery otwarte konkursy ofert na zlecenie przez Powiat Głogowski zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym. Celem konkursów ofert było dofinansowanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które przyczynią się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Głogowskiego.

5.1.9. Partnerstwo publiczno - społeczne

Na terenie Powiatu Głogowskiego funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, z którymi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie od lat współpracuje. W wyniku tej współpracy w roku 2015 nawiązano partnerstwo publiczno - społeczne „Razem dla współpracy” z 9 organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz seniorów. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie w okresie wieloletniej działalności w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi organizowało szereg nowatorskich działań. Dzięki nim w Powiecie Głogowskim wzrosła świadomość potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów. Koalicja z organizacjami pozarządowymi pozwoliła na wspólną organizację warsztatów, konferencji, szkoleń, spartakiad, marszów integracyjnych i innych inicjatyw. Wartością dodaną współpracy pomiędzy naszą instytucją, a organizacjami trzeciego sektora jest aktywność nie tylko NGO, ale i ich członków. Dzięki kontaktom z organizacjami pozarządowymi ustalono jakie występują na naszym terenie luki w systemie. Ze względu na to, że organizacje

pozarządowe zrzeszają wiele osób posiadających ogromne rozeznanie w zakresie potrzeb występujących w Powiecie Głogowskim. Głównym obszarem są współdziałania zmierzające do zwalczania barier funkcjonalnych i społecznych w różnych dziedzinach życia społecznego, promowania i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych poprzez integrację społeczności lokalnej, zwalczania dyskryminacji w edukacji, opiece zdrowotnej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych.

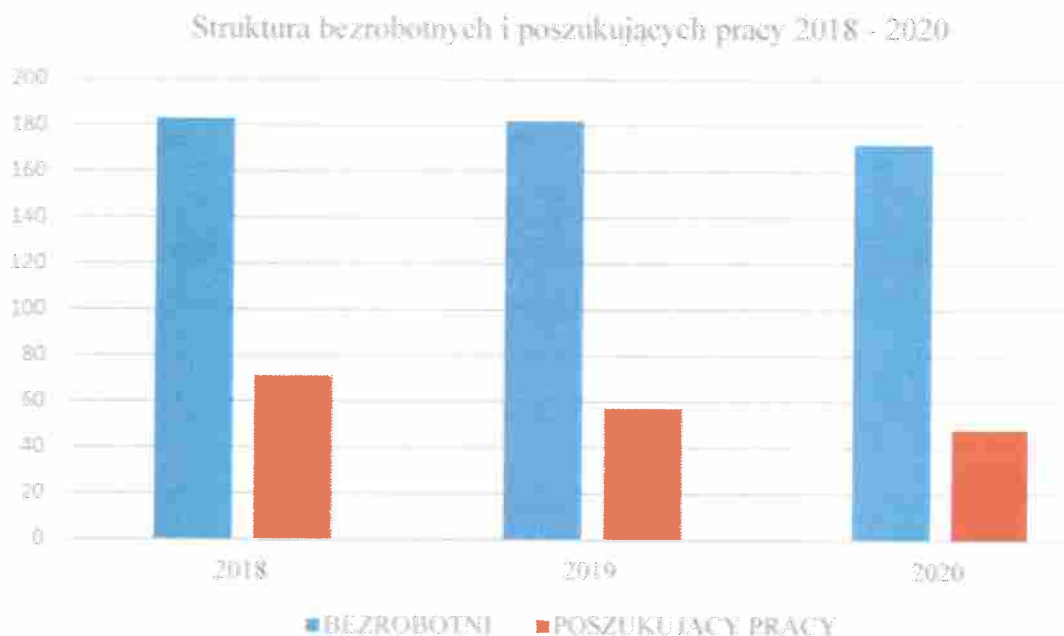
5.2. ZADANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny - to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy - to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Struktura osób niepełnosprawnych na przestrzeni lat 2018 - 2020 ulegała minimalnemu zmniejszeniu. Na koniec grudnia 2018 r. w ewidencji bezrobotnych zarejestrowanych były 183 osoby niepełnosprawne, w 2019 r. 182 osoby, z kolei w 2020 r. 172 osoby. Ponadto wśród osób zarejestrowanych w urzędzie znajdują się również osoby poszukujące pracy, które nie posiadają statusu osoby bezrobotnej. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 71 osób. W kolejnych latach można zauważyć większy spadek poszukujących pracy w porównaniu do bezrobotnych niepełnosprawnych. I tak w stosunku do 2020 r. liczba ta zmniejszyła się o 23 osoby.

Wykres nr 20 Struktura bezrobotnych i poszukujących pracy.

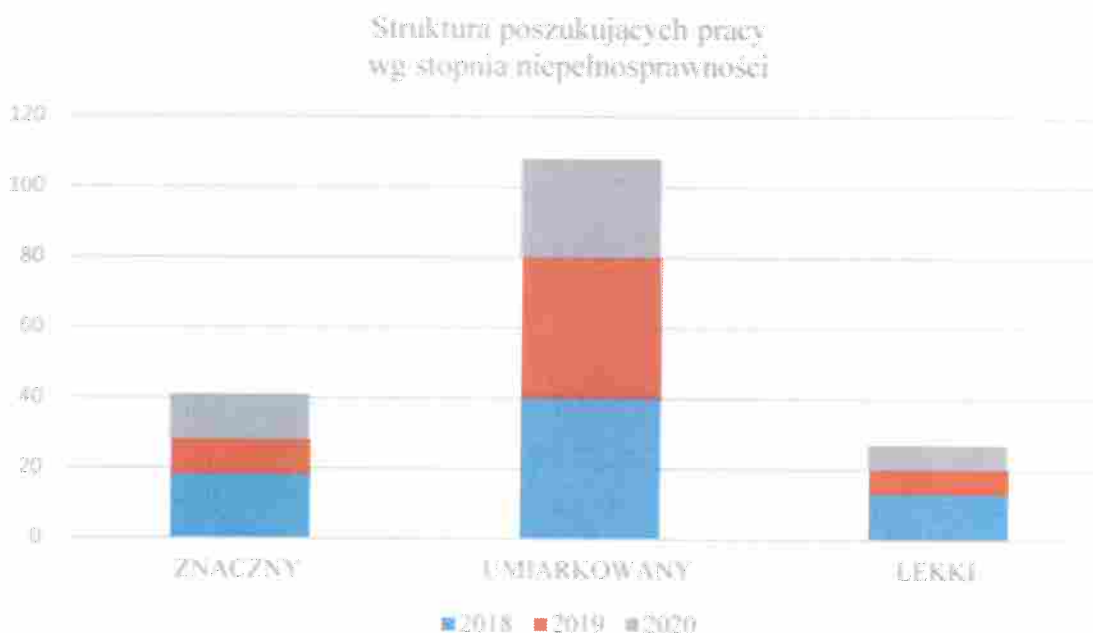
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.

Analizując strukturę bezrobotnych niepełnosprawnych w stosunku do ogółu bezrobotnych można zauważyć, iż osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek ok 8% osób zarejestrowanych w urzędzie. Pomimo tego **potrzeba** aktywizacji zawodowej u grup osób niepełnosprawnych jest niezwykle istotna

Struktura bezrobotnych i poszukujących pracy według stopnia niepełnosprawności.

Dane dotyczące ewidencji bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głogowie wskazują na to, iż największą liczbę zarejestrowanych stanowiły osoby z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności: w 2018 - 112 osób, 2019 - 111 osób, a w 2020 - 95 osób. Umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 63 osoby w 2018 r., 61 osób w 2019 oraz 69 w 2020 r. Najmniej było bezrobotnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności - 8 osób w 2018 r., 10 osób w 2019 r. i 8 w 2020 r. Analizując dane dotyczące osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu można zauważyć, iż większość stanowią niepełnosprawni z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności tj. w 2018 - 40 osób, 2019 - 40 osób a w 2020 - 28 osób. Z kolei liczba poszukujących pracy z lekkim stopniem niepełnosprawności w porównaniu do bezrobotnych niepełnosprawnych stanowi mniejszość. W latach 2018 - 2020 było to łącznie 27 osób.

Wykres nr 21 Struktura poszukujących pracy wg stopnia niepełnosprawności.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie.

Rodzaj wsparcia i pomocy w znacznym stopniu zależy od rodzaju niepełnosprawności, od rodzaju uszkodzenia poszczególnych narządów i ich czynności. Z danych dotyczących rodzaju niepełnosprawności wynika, iż w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie figuruje najwięcej osób z chorobą związaną z upośledzeniem narządu ruchu i chorobami psychicznymi. Osoby niepełnosprawne stanowią zróżnicowaną grupę ze względu na swój rodzaj niepełnosprawności, dlatego też wymagają indywidualnego podejścia, aby dobrać do nich odpowiednie usługi lub instrumenty.

Oferty wolnych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego”, może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Jedną z takich możliwości jest skierowanie na zgłoszoną wolną ofertę pracy.

W 2018 roku Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie zgłoszono 71 wolnych miejsc pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych. W kolejnych latach było to 2019 r. - 63 oferty a w 2020 r. - 57. Należy zauważyć, iż w głównej mierze chęć zgłaszania wolnych miejsc pracy zależy od pracodawców i ich gotowości współpracy z osobami niepełnosprawnymi.

6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA W POWIECIE GŁOGOWSKIM

6.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie realizuje następujące zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze osobom niepełnosprawnym
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji,
- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.
- Program „Opieka Wytchnieniowa” - celem głównym projektu jest wsparcie opiekunów i członków rodzin sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności usługami specjalistycznego poradnictwa psychologicznego.

6.2. Biuro Zdrowia, Polityki Społecznej i Osób Niepełnosprawnych Starostwa Powiatowego w Głogowie

Do zadań Biura Zdrowia, Polityki Społecznej i Osób Niepełnosprawnych Starostwa Powiatowego należą między innymi: współpraca z organami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami i innymi urzędami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi komórkami organizacyjnymi starostwa w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych. Biuro współpracuje z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Głogowskim, koordynuje realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Do zadań Biura należy

również gospodarka środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Głogowie.

6.3. Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie

Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie inicjuje działania zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz aktywizuje zawodowo osoby z niepełnosprawnościami zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Głównymi celami działań na rzecz osób niepełnosprawnych są: dotacje dla osób niepełnosprawnych umożliwiającej rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, kierowanie na staże mające na celu nabycie umiejętności praktycznych dla wykonania pracy, kierowania na szkolenia celem podniesienia kwalifikacji zawodowych, wsparcie dla przedsiębiorców w postaci wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, publikacja oraz rozpowszechnianie informacji nt. zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

6.4. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Głogowskim w Głogowie

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Głogowskim jest organem opiniodawczo - doradczym Starosty Głogowskiego o charakterze społecznym. Do jej kompetencji należy między innymi: inspirowanie przedsięwzięć Powiatu Głogowskiego zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z ich oceną oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

6.5. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Głogowie

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności działa w Powiecie Głogowskim i mieści się w Starostwie Powiatowym. Wykonuje on zadania rządowe wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w zakresie: wydawania orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które

nie ukończyły 16 roku życia, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia oraz orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy oraz wydawanie legitymacji i kart parkingowych uprawnionym osobom niepełnosprawnym i placówkom.

6.6. Ośrodki pomocy społecznej

Ośrodki pomocy społecznej (OPS) są to jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie. Na terenie Powiatu Głogowskiego funkcjonuje sześć takich ośrodków. Są to:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jerzmanowej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęcławiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowicach z siedzibą w Nielubi.

Realizując zadania z zakresu pomocy społecznej ośrodki udzielają osobom niepełnosprawnym pomocy w zakresie:

- pomocy finansowej (zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, zasiłki stałe, okresowe itp.),
- usługi i opieki pielęgnacyjnej,
- pomocy specjalistycznej (poradnictwo, terapia, praca socjalna),
- przyznawania pomocy rzeczowej.

Ośrodki, wśród głównych celów swojej pracy z osobami niepełnosprawnymi, wykazują przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, zapewnienie odpowiednich warunków do funkcjonowania osób z niepełnosprawnością, integrację ze społecznością lokalną.

6.7. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Głogowie

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy jest jednostką organizacyjną Powiatu Głogowskiego prowadzącą działalność w formie jednostki budżetowej. Ośrodek służy wsparciu osobom dorosłym przewlekłe psychicznie chorym oraz osobom dorosłym z niepełnosprawnością intelektualną. Ośrodek świadczy usługi w zakresie pobytu dziennego, a korzystanie z usług jest nieodpłatne. Podstawowym zadaniem placówki jest

podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników zajęć, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia oraz wspieranie ich rodzin. Dom przeznaczony jest dla 60 osób dorosłych, cierpiących na zaburzenia natury psychicznej i/lub niepełnosprawność intelektualną, zamieszkających teren Powiatu Głogowskiego i powiatów ościennych.

6.8. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W Powiecie Głogowskim funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej, które obejmują terapią łącznie 91 osób.

- **Warsztaty Terapii Zajęciowej „Arka” w Głogowie**

Warsztaty Terapii Zajęciowej „Arka” PSONI Koła w Głogowie powołane zostały w 1995r. Z rozwoju społecznego i terapii zajęciowej korzysta 61 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Uczestnikami WTZ „Arka” są osoby z orzeczoną umiarkowaną lub znaczną stopniem niepełnosprawności, oraz o różnych stopniach niepełnosprawności wraz z towarzyszącymi schorzeniami sprzężonymi. Celem warsztatów jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością intelektualną. Działania terapeutyczne w kilku pracowniach ukierunkowane są na szeroko rozumianą twórczość artystyczną, czyli arteterapię, w kilku innych na nabywanie umiejętności zawodowych. Terapia stanowi wielofunkcyjne oddziaływanie edukacyjne i psycho - terapeutyczne, wykorzystuje tkwiące w uczestnikach możliwości rozwojowe, poprawia komunikację interpersonalną, poczucie własnej wartości, stymuluje, rozwija i rozbudza zainteresowania.

- **Warsztaty Terapii Zajęciowej „Przystań” w Głogowie**

Warsztaty Terapii Zajęciowej „Przystań” w Głogowie. Swoją działalność rozpoczęły w 2018 roku z inicjatywy Cichych Pracowników Krzyża. Jest to placówka pobytu dziennego. Zajęcia w warsztacie skierowane są dla 30 osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym, które w orzeczeniu o niepełnosprawności mają wskazanie do terapii zajęciowej. Celem warsztatów jest realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, dążącej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności uczestników, a co za tym idzie aktywizacja

ich do samodzielnego życia w zależności od ich indywidualnych możliwości. W ramach rehabilitacji zawodowej uczestnicy mają możliwość pozyskania lub przywrócenia umiejętności, które mogą być pomocne w podjęciu zatrudnienia. W trakcie zajęć poznają swoje predyspozycje i **zainteresowania** zawodowe, rozwijają swoje mocne strony, biorą udział w próbkach pracy i praktykach zawodowych.

6.9. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” w Głogowie

Placówka zapewnia usługi opiekuńcze, bytowe, wspierające w oparciu o doświadczoną i wykształconą kadrę pracowników, która służy całodobową pomocą oraz fachową opieką. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” w Głogowie zapewnia mieszkańcom dostęp do większości usług niezbędnych dla codziennego życia. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” w Głogowie jest budynkiem czterokondygnacyjnym z windą oraz licznymi przystosowaniami dla osób **niepełnosprawnych** m.in. w postaci podjazdów dla wózków inwalidzkich. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” zapewnia 120 miejsc.

6.10. Filia DPS dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Głogowie

Podstawowym celem działalności Filii Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie jest zapewnienie całodobowej opieki dla chłopców i mężczyzn z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej w wieku od 3 lat. Filia Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie prowadzi działalność w oparciu o obowiązujące standardy, które wskazane są rozporządzeniem w sprawie domów pomocy społecznej, adresatami, których są mieszkańcy domu. Dom funkcjonuje w oparciu o indywidualne plany wsparcia mieszkańca domu, opracowane z jego udziałem, jeżeli udział ten jest możliwy ze względu na stan zdrowia i gotowość uczestnictwa w nim mieszkańca. Ośrodek zapewnia 28 miejsc.

6.11. Klub Środowiskowy dla Osób Niepełnosprawnych „Tęczowe Motyle” w Głogowie

Klub dla osób niepełnosprawnych „Tęczowe Motyle” jest formą wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób **niepełnosprawnych**. Klub działa dwa razy w tygodniu. Klub działa w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie. Usługi dla osób niepełnosprawnych realizowane w klubie obejmują rehabilitację społeczną, rozumianą jako system skoordynowanych oddziaływań społecznych, psychologicznych i terapeutycznych

umożliwiających osobom niepełnosprawnym w miarę samodzielną egzystencję i integrację społeczną.

6.12. Dom Dziennego Pobytu „Cicha Przystań” w Głogowie

Dom Dziennego Pobytu „Cicha Przystań” zapewnia pomoc osobom w wieku emerytalnym, osobom niepełnosprawnym w organizacji i aktywizacji ich życia, bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania poprzez: zaspokajanie potrzeb towarzyskich, kulturalnych, sportowo - rekreacyjnych, społecznych, fizjoterapię ogólną, a w szczególności geriatryczną, opiekę pielęgniarstwa, umożliwienie korzystania z obiadu, udostępnienie pomieszczeń do higieny osobistej i w miarę możliwości środków do jej utrzymania.

6.13. Miejski Ośrodek Rehabilitacji i Usług Specjalistycznych w Głogowie

Działalność MORiUS koncentruje się w niesieniu wielotorowej pomocy osobom z niepełnosprawnościami, terapii i rehabilitacji w ramach pobytu dziennego, transportu osób niepełnosprawnych, prowadzi treningi umiejętności społecznych dla dzieci, realizuje program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Ośrodek prowadzi wypożyczalnię sprzętu.

6.14. Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych w Głogowie

Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych jest placówką edukacyjną dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, tj. dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. W skład placówki wchodzi: przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła branżowa I stopnia i szkoła przysposabiająca do pracy, Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy w Głogowie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz Bursa Międzyszkolna w Głogowie dla młodzieży szkół ponadpodstawowych. Placówka zapewnia całodobową opiekę w grupach wychowawczych przez pięć dni w tygodniu.

7. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W zorganizowanym społeczeństwie demokratycznym można wyróżnić trzy obszary działalności ludzkiej i instytucjonalnej: sektor publiczny (rząd, samorząd i jego agendy), sektor rynkowy (jednostki nastawione na zysk) i trzeci sektor - obszar działalności m.in. organizacji pozarządowych (NGO). Organizacje pozarządowe stanowią podstawowy element budowy

społeczeństwa obywatelskiego, opartego na poszanowaniu wolności, interesów wszystkich grup społecznych i wspólnego dobra. Ustawa ta po raz pierwszy podaje prawną definicję organizacji pozarządowej jako instytucji nienależącej do sektora finansów publicznych i nie działającej dla zysku. W polityce społecznej realizowanej na poziomie powiatu organizacje pozarządowe pełnią wielorakie, bardzo istotne funkcje społeczne, jak usługową, integracyjną i lobbingsową na rzecz osób niepełnosprawnych. Są one partnerem dla samorządu w procesie realizacji zadań nakierowanych na pomoc osobom niepełnosprawnym, jak również samodzielnie inicjują działania aktywizujące te osoby. Należy podkreślić, że organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Powiatu Głogowskiego są zaangażowane we wsparcie osób z różnymi typami i rodzajami niepełnosprawności.

Wśród organizacji działających na terenie Powiatu Głogowskiego można wyróżnić grupę najbardziej aktywnych podmiotów.

- **Zgromadzenie Cisi Pracownicy Krzyża w Głogowie**

Cisi Pracownicy Krzyża prowadzą Dom „Uzdrowienie Chorych” w Głogowie. Jest to wspólnota, która wywodzi się z Włoch. Jej założycielem był Błogosławiony Luigi Novarese. Dom w Głogowie służy i ma służyć osobom cierpiącym i tym, które się nimi opiekują, aby pomóc w ich pełnym realizowaniu siebie, a także w akceptacji ich niepełnosprawności i cierpienia. A zatem odbywają się tu rekolekcje, turnusy rehabilitacyjne o charakterze rekolekcyjno - rekreacyjnym, dni skupienia, zjazdy, kongresy dla środowisk duszpasterskich i służby zdrowia. Z inicjatywy Cichych Pracowników Krzyża powstały Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Przedszkole integracyjne.

- **Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Głogowie.**

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (PSONI), jest samopomocową organizacją rodziców osób z niepełnosprawnością i ich przyjaciół. Stowarzyszenie umożliwia udział w formach rehabilitacyjno - terapeutycznych i aktywizacji zawodowej w ramach prowadzonych placówek i projektów, organizowanych imprez integracyjnych, uzyskanie pomocy w ramach spotkań samopomocowych grup wsparcia. Prowadzi placówki i projekty: Warsztaty Terapii Zajęciowej „ARKA”, Ośrodek Wsparcia

Rodzin i Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, Mieszkania Chronione/Integracyjne, Projekt „Trening mieszkalnictwa drogą do samodzielności”, Projekt „Ośrodek Wsparcia Rodzin i Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną”, Projekt Centrum Doradztwa Zawodowego i Wsparcia Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną (Centrum DZWONI).

- **Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Rejonowy w Głogowie.**

Stowarzyszenie zajmuje się bezpośrednią pracą z diabetykami i ich rodzinami w zakresie udzielania im szeroko pojętej pomocy (przede wszystkim edukacji diabetologicznej), jak również propagowaniem świadomości cukrzycy w **społeczeństwie** oraz reprezentacją diabetyków przed władzami państwowymi i zabieganiem o jak najlepsze warunki i dostępność do leczenia.

- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Głogowie**

Organizowanie życia kulturalnego emerytów, rencistów, inwalidów, uczestnictwo życiu społecznym miasta, współdziałanie z innymi organizacjami społeczno - zawodowymi w celu poprawy warunków socjalno - bytowych seniorów.

- **Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Byłych Pracowników KGHM „Polska Miedź” S.A. w Głogowie**

Stowarzyszenie działa od 2004 r. na terenie Głogowa oraz Powiatu Głogowskiego. Organizacja liczy ok. 1100 członków, którzy aktywnie korzystają z różnych form wypoczynku, spotkań integracyjnych, szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz rehabilitacji i wielu innych propozycji.

- **Polski Związek Niewidomych w Głogowie**

Związek prowadzi działalność społeczno - rehabilitacyjną, poradnictwo, pomoc logistyczną, informacyjną, aktywizację osób niewidomych i słabo widzących, organizację spartakiad, wycieczek, turnusów rehabilitacyjnych, szkoleń, pokazy sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z dysfunkcją wzroku, inne spotkania integracyjne. Organizacja ta stale współpracuje z PCPR w Głogowie.

- **Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Głogowie**

Stowarzyszenie zrzesza osoby chorujące na stwardnienie rozsiane i jego odmiany, opiekunów osób chorych, członków wspierających. Zajmują się rehabilitacją, edukacją pro medyczną oraz działaniami wspierającymi i motywującymi.

- **Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „Dom w Głogowie”**

Stowarzyszenie prowadzi punkty konsultacyjne pomocy prawnej i obywatelskiej „PARAGRAF”, punkty konsultacyjne pomocy psychologicznej i pedagogicznej, mediacje (Kotla), budowę w Potoczku „Centrum Rehabilitacji, Sportu i Rekreacji”. Stowarzyszenie wspiera osoby opuszczające domy dziecka, Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych w Głogowie i rodziny zastępcze, osoby niepełnosprawne intelektualnie, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

- **Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży z Porażeniem Mózgowym i Zespołem Downa „Dajmy Dzieciom Nadzieję” w Głogowie**

Stowarzyszenie umożliwia dzieciom i młodzieży z porażeniem mózgowym i zespołem Downa, jak najlepszy rozwój fizyczny i intelektualny. Prowadzi działania integracyjne, pracuje nad stworzeniem warunków do ich godnego życia, uczy ich radzenia sobie z różnymi czynnościami życiowymi. Prowadzi terapię pedagogiczną, której zadaniem jest stymulowanie i usprawnianie funkcji psychomotorycznych, ćwiczenie spostrzegawczości, koncentracji, pamięci i logicznego myślenia, doskonalenie sprawności ruchowej, sprawności manualnej, usprawnianie funkcji wzrokowo - słuchowej i orientacji przestrzennej. Do pracy pedagogicznej wykorzystywany jest komputer specjalistyczny.

- **Stowarzyszenie ODONIS w Głogowie**

Stowarzyszenie organizuje Dni Osób Niepełnosprawnych i Seniorów, których misją jest promowanie idei aktywnej rehabilitacji i pełnej integracji społeczności lokalnej poprzez organizowanie przeglądów twórczości, konferencji, szkoleń, spartakiad, realizację projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych i seniorów.

8. ANALIZA SWOT PROBLEMU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE GŁOGOWSKIM

Przed przystąpieniem do opracowania celów oraz zadań Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027, należy dokonać analizy zasobów Powiatu Głogowskiego w kontekście szans rozwojowych, zagrożeń, ale także czynników, które decydują o jego potencjale lub też hamują jego wzrost w kontekście niepełnosprawności. Skutecznym narzędziem analizy strategicznej jest analiza SWOT.

Według definicji Analiza SWOT identyfikuje oraz ocenia mocne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących. Nazwa pochodzi od akronimu angielskich słów strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse w otoczeniu), threats (zagrożenia w otoczeniu).

Czynniki współtworzące Analizę SWOT:

Mocne strony: zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe, dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi.

Słabe strony: obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy.

Szanse: zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne korzyści, możliwi partnerzy.

Zagrożenia: negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy unikać.

Analiza SWOT przeprowadzona została z udziałem szerokiego grona przedstawicieli zarówno instytucji, jak i organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Głogowskiego, co pozwoliło na wnikliwe i interdyscyplinarne podejście do analizowanych problemów dotyczących osób niepełnosprawnych.

W wyniku dyskusji i wymiany doświadczeń podczas spotkań dotyczących opracowania Programu, zaproponowano i wyodrębniono elementy analizy SWOT, które prezentujemy na kolejnych stronach.

SŁABE STRONY
• Mała ilość różnych form mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
• Brak Zakładu Aktywności Zawodowej.
• Słaby rozwój systemowego wsparcia osób niepełnosprawnych w aktywizacji zawodowej i zatrudnieniu.
• Mała dostępność różnych form opieki całodobowej i krótkotrwałej.
• Niekorzystne uwarunkowania prawne w zakresie leczenia osób z niepełnosprawnością.
• Niewystarczająca ilość ośrodków wczesnej interwencji dla najmłodszych dzieci oferującą kompleksową diagnozę dziecka z niepełnosprawnością i zagrożonego niepełnosprawnością.
• Niewystarczające wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością.
• Brak placówki realizującej opiekę wytchnieniową całodobową.
• Brak dom pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
• Bariery architektoniczne w środowisku lokalnym.
• Zmiana specyfikacji osób kierowanych do Domu Pomocy Społecznej „Magnolia”.
• Niewystarczające środki finansowe w obszarze pomocy społecznej i edukacyjnej.
• Brak instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych korzystających z funduszy unijnych.
• Brak wolontariuszy chcących pracować z osobami z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi.
• Brak miejsc w ośrodkach opiekuńczo–lecniczych.
• Mało zróżnicowany system oparcia społecznego dla osób chorujących psychicznie.
• Brak kontynuacji realizacji programów unijnych/zewnętrznych.
• Brak edukacji i świadomości do pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie i zaburzeniami psychicznymi.

MOCNE STRONY	
•	Kadra o wysokich kwalifikacjach i kompetencjach.
•	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.
•	Bogata oferta dla seniorów.
•	Kampanie promocyjne i duża dostępność informacji dla osób niepełnosprawnych.
•	Partnerstwo publiczno - społeczne PCPR z dziewięcioma organizacjami pozarządowymi.
•	Kontynuowanie wsparcia oraz wdrażanie nowych projektów dla osób niepełnosprawnych i starszych wynikających z aktualnej diagnozy.
•	Duża ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
•	Integracja osób z niepełnosprawnością ze środowiskiem lokalnym.
•	Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością i starszych w organizacji czasu wolnego, imprez kulturalnych, integracyjnych i sportowych.
•	Dobrze rozwinięta infrastruktura socjalna.
•	Realizacja programu „Aktywny Samorząd”.
•	Wyszkoleni ratownicy przedmedyczni.
•	Wczesna rehabilitacja na bazie Cichych Pracowników Krzyża.
•	Dobra baza lokalowa urzędów przystosowana dla osób z niepełnosprawnością.
•	Rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, rodzinnego, psychologicznego i prawnego (w tym bezpłatnego), dostępnego dla mieszkańców Powiatu Głogowskiego.
•	Prowadzenie i finansowanie zasobu instytucjonalnego wspierającego rehabilitację społeczno - zawodową osób z niepełnosprawnością.
•	Dobra współpraca z władzami lokalnymi.

ZAGROŻENIA	
•	Ograniczenie działalności placówek wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi przez COVID - 19.
•	Pandemia i wprowadzony lockdown (zawieszenie lub ograniczenie działalności) spowodowało zwiększenie skali występowania kryzysów psychicznych.
•	Brak systemu opieki zdrowotnej i oparcia społecznego dla osób w kryzysie psychicznym.
•	Dyskryminacja osób niepełnosprawnych, a szczególnie z zaburzeniami psychicznymi na otwartym rynku pracy.
•	Brak psychiatrów dziecięcych.
•	Starzenie się społeczeństwa.
•	Roszczeniowe nastawienie osób niepełnosprawnych świadczeniobiorców pomocy społecznej i edukacji.
•	Niedostateczna diagnoza w zakresie określenia rodzaju niepełnosprawności.
•	Niewystarczająca ilość środków na działalność organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych i obsługę administracyjną.
•	Bagatelizowanie problemów osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.
•	Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych utrudniający podjęcie zatrudnienia.

SZANSE	
•	Konsolidacja organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
•	Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.
•	Realizacji programu „Opieka wytechnieniowa” w formie dziennej.
•	Pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz.
•	Większa świadomość osób niepełnosprawnych o możliwości uzyskiwania pomocy w rozwiązywaniu problemów.
•	Zwiększająca się oferta ogłaszanych konkursów na rzecz osób niepełnosprawnych.
•	Rozwój form środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych, w tym klubów środowiskowych.
•	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
•	Rozszerzenie oferty edukacyjnej szkolnictwa specjalnego, edukacja włączająca.
•	Otwartość instytucji na współpracę i pomoc w realizacji zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
•	Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
•	Rozwój programów aktywizacji zawodowej.
•	Program 500 plus dla osoby niepełnosprawnej.

9. CELE, ZADANIA ORAZ WSKAŹNIKI POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027

Cele strategiczne rozumiane są potocznie jako to, co chcielibyśmy osiągnąć w przyszłości, możemy więc określać je również jako powzięte zamierzenia. Nadają i określają sens istnienia każdego systemu. Odnosząc tę definicję konkretnie do niniejszego Programu, cele możemy określić jako planowane przedsięwzięcia, będące wynikiem skonkretyzowanych potrzeb społecznych mieszkańców Powiatu Głogowskiego.

Główną zasadą determinowania celów jest ich jasne i przejrzyste określanie. Dla potrzeb prawidłowej realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027, wskazany został cel główny oraz 4 cele operacyjne i kierunki działań, które precyzyjnie określają rozwiązania, do których zmierzamy.

Określenie celów poprzedzone zostało przeprowadzeniem diagnozy aktualnej sytuacji pomocy społecznej i zidentyfikowaniem problemów społecznych, a także Analizą SWOT, która wskazała słabe strony i zagrożenia występujące w Powiecie Głogowskim. Zakłada się, że problemy zostaną rozwiązane i dzięki temu poprawi się jakość życia niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Głogowskiego.

Głównym celem strategicznym Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 jest:

WSPIERANIE UCZESTNICTWA SPOŁECZNEGO ORAZ WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH.

W realizacji celu strategicznego założono następujące cele operacyjne:

- 1. TWORZENIE WARUNKÓW DO REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.**
- 2. ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z TERENU POWIATU.**
- 3. WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.
W DOSTĘPIE DO KSZTAŁCENIA I PODNOSZENIA KWALIFIKACJI**
- 4. AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.**

CEL OPERACYJNY NR 1
TWORZENIE WARUNKÓW DO REHABILITACJI SPOŁECZNEJ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki działań:

- realizacja programów z zakresu rehabilitacji społecznej,
- pomoc w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- realizacja programu „Aktywny Samorząd”,
- wdrażanie nowatorskich programów i wspieranie realizowanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych,
- przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych,
- realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”,
- realizacja programu „Opieka wytchnieniowa”,
- kontynuacja programu „Mobilna Rehabilitacja”,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych do realizacji projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych i starszych,
- realizacja programów osłonowych w zakresie zapobiegania kryzysom,
- zapewnienie dostępu osób niepełnosprawnych do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności,
- świadczenie zintegrowanych usług opiekuńczych,
- wspieranie programów promocji zdrowia i prewencji najczęściej występujących chorób przewlekłych i zaburzeń psychicznych,
- profilaktyka zdrowia psychicznego osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie zawodowe kadr instytucji i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- wspieranie działań promujących zdrowy styl życia,

- popularyzacja/wspieranie inicjatyw sportowych i rekreacyjnych o charakterze integracyjnym,
- przystosowanie przestrzeni fizycznej, obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym,
- tworzenie warunków do autokreacji i samorealizacji osób niepełnosprawnych w sferze kultury (wspieranie twórczości osób niepełnosprawnych),
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i/lub materialnej, różnorodnych form wsparcia socjalnego.

- **Czas realizacji działań:** horyzont czasowy realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, tj. lata 2022 - 2027

- **Realizatorzy celów i kierunków działań:** rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, poradnie, służba zdrowia, samorządy lokalne, właściciele budynków użyteczności publicznej, pracodawcy, podmioty ekonomii społecznej, grupy nieformalne.

- **Źródła finansowania realizacji celów:** budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, zagranicznych, PFRON, prywatne, 1% podatku.
- Rocznie budżet powiatu (ok. 68 000zł.) i gmin, środki z funduszy zewnętrznych: rządowych (ok. 600 000zł), pozarządowych, programów celowych czy europejskich, PFRON (ok. 3.300 000zł)

- **Wskaźniki realizacji działań:**
- kwota dofinansowania/liczba osób przeznaczona na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- kwota dofinansowania/liczba osób przeznaczona na uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- kwota dofinansowania/liczba osób przeznaczona na dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej,
- kwota dofinansowania/liczba osób przeznaczona na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

- liczba działań nakierowanych na wspieranie programów promocji zdrowia i prewencji najczęściej występujących chorób przewlekłych i zaburzeń psychicznych,
- liczba warsztatów/szkoleń/kursów odbytych przez przedstawicieli kadr instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- liczba działań popularyzatorskich i promocyjnych (przeprowadzonych kampanii, stworzonych reklam) mających na celu wspieranie imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych o integracyjnym charakterze,
- liczba realizowanych programów, liczba udzielonych dofinansowań oraz kwoty,
- ilość projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.

CEL OPERACYJNY NR 2

ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ INSTYTUCJI I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH Z TERENU POWIATU

Kierunki działań:

- kształtowanie i rozwijanie świadomości społeczności lokalnej o problemach osób niepełnosprawnych poprzez inicjowanie działań informacyjno - edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości społecznej o problematyce niepełnosprawności,
- podejmowanie wspólnych przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych przez jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe,
- wspieranie organizacji, spotkań i imprez o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w środowiskowym domu samopomocy,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności,
- integracja osób niepełnosprawnych i starszych ze środowiskiem poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, imprezach integracyjnych,
- tworzenie i dalszy rozwój klubów osób niepełnosprawnych i dziennych domów seniora w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych, w tym z zaburzeniami psychicznymi,

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej,
- rozwój doradztwa i poradnictwa oraz wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych i starszych, szczególnie na obszarach wiejskich,
- kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania problemów osób niepełnosprawnych i zjawiska starzenia się społeczeństwa,
- ścisła współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych,
- rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- aktualizacja oraz udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych,
- integracja działań podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- inicjowanie spotkań, konferencji oraz zespołów roboczych służących integracji podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne,
- promowanie działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne poprzez inicjowanie wspólnych spotkań w celach informacyjnych, doradczych i inicjatywnych,
- prowadzenie stałych działań integracyjnych osób niepełnosprawnych z mieszkańcami powiatu we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

- **Czas realizacji działań:** horyzont czasowy realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, tj. lata 2022 - 2027

- **Realizatorzy celów i kierunków działań:** rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, poradnie, służba zdrowia, samorządy lokalne

- **Źródła finansowania realizacji celów:** budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, zagranicznych, PFRON, prywatne, 1% podatku.

- Rocznie budżet powiatu (ok. 68 000zł.) i gmin, środki z funduszy zewnętrznych: rządowych (ok. 600 000zł.), pozarządowych, programów celowych czy europejskich, PFRON (ok. 3.300 000zł.)

- liczba działań nakierowanych na przystosowanie przestrzeni fizycznej, obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- liczba działań mających na celu tworzenie warunków dla autokreacji i samorealizacji osób niepełnosprawnych w sferze kultury (wspieranie różnych form twórczości i ruchu artystycznego osób niepełnosprawnych),
- prowadzenie działań z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej, przeciwdziałających marginalizacji osób niepełnosprawnych, z wykorzystaniem nowych źródeł i instrumentów wsparcia ze środków Unii Europejskiej,
- ilość klubów i domów dziennego pobytu,
- liczba placówek, instytucji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- ilość osób korzystających z doradztwa i poradnictwa oraz wsparcia socjalnego,
- liczba upowszechniających konferencji, kampanii, materiałów promocyjnych,
- liczba wspólnych inicjatyw, liczba zawiązanych partnerstw,
- liczba warsztatów, spotkań, szkoleń dotyczących praw i uprawnień,
- ilość wydanych informatorów o instytucjach i organizacjach.

CEL OPERACYJNY NR 3

WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W DOSTĘPIE DO KSZTAŁCENIA I PODNOSZENIA KWALIFIKACJI

Kierunki działań:

- zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia specjalnego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej, wymagającym stosowanie specjalnej organizacji nauki i metody pracy,
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym,
- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i transportowych związanych z dostępem do edukacji na wszystkich poziomach,
- podnoszenie kwalifikacji kadry placówek oświatowych,
- organizacja konferencji dedykowanej mieszkańcom Powiatu Głogowskiego dotyczących niepełnosprawności i jej etiologii, problemów osób niepełnosprawnych oraz aktywnej integracji,

• promowanie realizowanych wspólnych przedsięwzięć poprzez media w celu kształtowania wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.
• Czas realizacji działań: horyzont czasowy realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, tj. lata 2022 - 2027
• Realizatorzy celów i kierunków działań: Rada Powiatu Głogowskiego, Zarząd Powiatu Głogowskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie i inne jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, poradnie, służba zdrowia, samorządy lokalne, PFRON
• Źródła finansowania realizacji celów: budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, zagranicznych, PFRON, prywatne, 1% podatku. • Rocznie budżet powiatu (ok. 68 000zł.) i gmin, środki z funduszy zewnętrznych: rządowych (ok. 600 000zł.), pozarządowych, programów celowych czy europejskich, PFRON (ok. 3 300 000zł.)
• Wskaźniki realizacji działań: • liczba oddziałów integracyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w Powiecie Głogowskim, • liczba osób, którym udzielono dofinansowania do kształcenia na poziomie wyższym, • ilość rozpatrzonych wniosków w ramach likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i transportowych dla instytucji oświatowych, • liczba szkoleń dla kadry pracującej z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną, • wsparcie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych, • propagowanie tworzenia placówek oświatowych o charakterze integracyjnym lub powoływanie klas i oddziałów przedszkolnych o takim charakterze, • tworzenie warunków rozwoju szkolnictwa specjalnego w powiecie, • wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, • liczba działań mających na celu zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży w dostępie do studiów wyższych, • liczba inicjatyw w zakresie wsparcia organizacji spotkań psychoedukacyjnych (lub scenariuszy lekcji) z zakresu informowania o niepełnosprawności,

- istnienie instytucji/jednostki oferującej pomoc psychologiczną rodzinom osób niepełnosprawnych,
- istnienie instytucji/jednostki oferującej stałe poradnictwo z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i prawnej.
- zapewnienie dostępu osób niepełnosprawnych do nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej.

CEL OPERACYJNY NR 4

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki działań:

- utworzenia zakładu aktywności zawodowej, zakładów pracy chronionej oraz spółdzielni socjalnych,
- promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
- rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami,
- wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami zgodnie z potrzebami rynku,
- wsparcie finansowe w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
- wsparcie w formie dotacji umożliwiających osobom niepełnosprawnym rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy,
- tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy,
- wsparcie staży osób niepełnosprawnych,
- informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i uprawnieniach w zakresie prawa pracy,
- bieżące monitorowanie lokalnego rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na pracę osób niepełnosprawnych,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych realizujących szkolenia w zakresie aktywizacji zawodowej.

- **Czas realizacji działań:** horyzont czasowy realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, tj. lata 2022 - 2027

- **Realizatorzy celów i kierunków działań:** Rada Powiatu Głogowskiego, Zarząd Powiatu Głogowskiego, Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie, PFRON, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie i inne jednostki organizacyjne powiatu oraz organizacje pozarządowe, WTZ, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, poradnie, służba zdrowia, samorządy lokalne

- **Źródła finansowania realizacji celów:** budżet powiatu, budżety gmin, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich, zagranicznych, PFRON, prywatne, 1% podatku.
- Rocznie budżet powiatu (ok. 68 000zł.) i gminy, środki z funduszy zewnętrznych: rządowych (ok. 600 000zł.), pozarządowych, programów celowych czy europejskich, PFRON (ok. 3 300 000zł.)

- **Wskaźniki realizacji działań:**
- liczba utworzonych zakładów aktywności zawodowej, zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych,
- kwota wsparcia finansowego w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
- kwota wsparcia finansowego w formie dotacji umożliwiających osobom niepełnosprawnym rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- liczba zorganizowanych szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- liczba działań nakierowanych na tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy,
- liczba działań nakierowanych na wsparcie staży osób niepełnosprawnych,
- istnienie instytucji/jednostki odpowiedzialnej za informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i uprawnieniach w zakresie prawa pracy,
- liczba kampanii informacyjnych zorganizowanych dla pracodawców,
- liczba udzielonych porad w ramach doradztwa zawodowego,
- liczba stanowisk pracy dofinansowana ze środków PFRON,
- liczba przeprowadzonych szkoleń, kursów, staży.

10. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.

Monitorowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 opierało się będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji programu i posłuży ocenie skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Monitoring będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację. Monitorowanie programu rozpocznie się od 2022 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania. Za monitorowanie programu odpowiedzialne będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie, które będzie miało za zadanie dokonywanie bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji programu.

Ocena realizacji programu będzie dokonywana przez Radę Powiatu Głogowskiego po uprzedniej konsultacji z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Głogowskim. Ocena postępu i skutków realizacji programu będzie dokonywana w cyklu rocznym, na podstawie zbiorczej informacji składanej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie.

Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Ogromne znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących Program oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału. Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu wskażą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Natomiast w perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki celów oraz zmian strukturalnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 jest dokumentem otwartym, co oznacza, że na podstawie oceny efektów wdrażania działań dopuszcza się dokonywanie zmian i uzupełnień w trakcie całego okresu realizacji programu. Otwarty charakter programu gwarantuje uzupełnianie go o cele i działania, które będą kreatywnie dostosowywane do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych, zarówno w życiu społecznym, jak i gospodarczym.

11. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022 - 2027 poddany został szerokim konsultacjom społecznym, które pozwoliły na zbudowanie wzajemnego zaufania i zrozumienia przy realizacji działań wynikających z programu. Projekt programu został zamieszczony na stronie internetowej www.pcpr.glogow.pl. Przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych mieli możliwość wyrazić swoją opinię lub propozycję zmian. Ponadto projekt programu był dostępny do zapoznania się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie w celu ewentualnego złożenia wniosków. Przyjęto również możliwość składania uwag drogą elektroniczną na adres: pcpr_glogow@op.pl. Akceptacja tego dokumentu przez tak szerokie grono opiniujących utwierdza w przekonaniu, że dokument ten spełnia warunki formalne, prawne, ustawowe i merytoryczne.

12. REALIZATORZY POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2022 - 2027

Koordynator - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie we współpracy z następującymi podmiotami:

1. Cisi Pracownicy Krzyża w Głogowie,
2. Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień w Głogowie,
3. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” Filia DPS dla Osób Niepełnosprawnych Intellektualnie w Głogowie,
4. Dom Pomocy Społecznej „Magnolia” w Głogowie,
5. Dom Dziennego Pobytu „Cicha Przystań” w Głogowie,
6. Głogowski Szpital Powiatowy Spółka z o. o. w Głogowie,
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie,
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jerzmanowej,
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotli,
10. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowicach z siedzibą w Nielubi,
11. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęcławiu,
12. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie,
13. Miejski Ośrodek Rehabilitacji i Usług Specjalistycznych w Głogowie,
14. Polski Związek Niewidomych Koło w Głogowie,
15. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Głogowie,

16. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Głogowie,
17. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Głogowie,
18. Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie,
19. Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologicznego - Pedagogicznego i Doskonalenia Nauczycieli w Głogowie,
20. Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Głogowie,
21. Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Głogowie,
22. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Byłych Pracowników KGHM „Polska Miedź” S.A. w Głogowie,
23. Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Usamodzielniania „Dom w Głogowie”,
24. Starostwo Powiatowe w Głogowie - Biuro Zdrowia, Polityki Społecznej i Osób Niepełnosprawnych,
25. Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie,
26. Szkoła Podstawowa nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Głogowie,
27. Urząd Miejski w Głogowie,
28. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Głogowie
29. Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych w Głogowie.

Jeszcze raz z ogromną przyjemnością pragniemy przekazać wymienionym podmiotom wyrazy uznania za współtworzenie niniejszego programu i współpracę przy zebraniu danych niezbędnych do jego opracowania. Ponadto dziękujemy za udział w konsultacjach społecznych i zabranie głosu. Poparcie jakie otrzymaliśmy podczas realizacji tego zadania utwierdza nas w przekonaniu, że dokument ten spełnia warunki formalne, prawne, ustawowe i merytoryczne. Wspólna praca na rzecz określania kierunków wsparcia przyczyniła się do osiągnięcia zamierzonego celu.

W imieniu własnym

oraz Kadry Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie

Krystyna Piasecka - Olejniczak

specjalista organizacji pomocy społecznej

13. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Wykres nr 1 Struktura osób niepełnosprawnych w II kwartale 2021 według grup wieku.

Wykres nr 2 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności powyżej 16 r.ż., prawomocnym orzeczeniem w okresie od 01.01.2019. do 30.06.2021 r. w Polsce

Wykres nr 3 Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności poniżej 16 r.ż., prawomocnym orzeczeniem w okresie od 01.01.2019. do 30.06.2021 r. w Polsce.

Wykres nr 4 Liczba wydanych orzeczeń przez PZON w Głogowie.

Wykres nr 5 Struktura zamieszkania osób niepełnosprawnych w latach 2018 - 2020 r. powyżej 16 r.ż

Wykres nr 6 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 r. ż w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021 r. w Powiecie Głowskim.

Wykres nr 7 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 r. ż w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021r. w Powiecie Głowskim z podziałem na płeć.

Wykres nr 8 Liczba osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w ubezpieczeniu emerytalnym lub rentowym w Powiecie Głogowskim.

Wykres nr. 9 Stan bezrobocia w latach 2018 - 2020 na terenie Powiatu Głogowskiego

Wykres nr 10 Procentowy stan osób bezrobotnych w stosunku do osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Wykres nr 11 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonującym na terenie Powiatu Głogowskiego w 2018 r.

Wykres nr 12 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonującym na terenie Powiatu Głogowskiego w 2019 r.

Wykres nr 13 Dominujące przyczyny udzielania rodzinom pomocy przez OPS funkcjonującym na terenie Powiatu Głogowskiego w 2020 r.

Wykres nr 14 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez MOPS Głogów w latach 2018 - 2020

Wykres nr 15 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Głogów w latach 2018 - 2020

Wykres nr 16 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Kotła w latach 2018 - 2020

Wykres nr 17 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Pęcław w latach 2018 - 2020

Wykres nr 18 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Jerzmanowa w latach 2018 - 2020.

Wykres nr 19 Główne przyczyny przyznawania pomocy przez GOPS Żukowice w latach 2018 - 2020

Tabela nr 1 Liczba ludności (dane z 30 czerwca 2021).

Tabela nr 2 Ilość wydanych orzeczeń przez PZON z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.

Tabela nr 3 Liczba osób powyżej 16 r. ż zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2018 r.

Tabela nr 4 Liczba osób powyżej 16 r. ż zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2019 r.

Tabela nr 5 Liczba osób powyżej 16 r. ż zaliczona do stopnia niepełnosprawności w 2020 r.

Tabela nr 6 Liczba osób powyżej 16 r. ż zaliczona do stopnia niepełnosprawności do dnia 30.06.2021 r.

Tabela nr 7 Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. dla osób powyżej 16 r. ż z podziałem na wiek.

Tabela nr 8 Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2021 r. dla osób powyżej 16 r. ż z podziałem na płeć osób niepełnosprawnych.

Tabela nr. 9 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 rok życia w okresie od stycznia 2018 r. do 30.06.2021 r. w Powiecie Głogowskim.

Tabela nr 10 Osoby niepełnosprawne poniżej 16 r. ż w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. w Powiecie Głogowskim według podziału na płeć.

Tabela nr 11 Ubezpieczeni w ubezpieczeniach emerytalnych i rentowych w Powiecie Głogowskim według płci.

Tabela nr 12 Liczba ubezpieczonych w ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z Powiatu Głogowskiego.

Tabela nr 13 Osoby niepełnosprawne powyżej 16 r. ż w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. w Powiecie Głogowskim według podziału na poziom wykształcenia.

Tabela nr 14 Osoby niepełnosprawne powyżej 16 r. ż w okresie od stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. w Powiecie Głogowskim według podziału na zatrudnienie.

Tabela nr 15 Liczba osób korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Głogowskiego w latach 2018 - 2020.

Tabela nr 16 Wartość dofinansowań na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na lata 2019 - 2021

Tabela nr 17 Wartość dofinansowań na turnusy rehabilitacyjne na lata 2019 - 2021

Tabela nr 18 Wartość dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych na lata 2019 - 2021

Tabela nr 19 Porównanie liczby zawartych umów w latach 2019 - 2021 dot. likwidacji barier funkcjonalnych.

Tabela nr 20 Wartość dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych na lata 2019 - 2021

Tabela nr 21 Środki na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” przekazane w latach 2019 - 2021.

Tabela nr 22 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w latach 2019 - 2021 na terenie Powiatu Głogowskiego.

Tabela nr 23 Wykaz adresów ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Głogowskim.

Rysunek nr 1 Podział Powiatu Głogowskiego na poszczególne gminy.

14. WYKAZ ŹRÓDEŁ

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r.,
3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
4. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021 - 2030,
5. Strategia Rozwoju Powiatu Głogowskiego,
6. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2025,
7. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych,
9. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021 - 2030,
10. Konwencja Nr 159 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych, przyjęta w Genewie dnia 20 czerwca 1983 r.,
11. Dane udostępnione z MOPS w Głogowie,
12. Dane udostępnione z GOPS w Głogowie,
13. Dane udostępnione z GOPS w Kotli,
14. Dane udostępnione z GOPS w Pęcławiu,
15. Dane udostępnione z GOPS w Żukowicach z siedzibą w Nielubi,
16. Dane udostępnione z GOPS w Jerzmanowej,
17. Dane udostępnione przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
18. Dane udostępnione przez organizacje pozarządowe z terenu Powiatu Głogowskiego działające w sferze pomocy społecznej,

19. Dane udostępnione z Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie,
20. Dane z GUS,
21. Dane udostępnione z EKSMOoN,
22. Sprawozdanie w zakresie realizowanych zadań ze środków PFRON za lata 2019, 2020, 2021,
23. Wikipedia. Mapa administracyjna Polski z zaznaczonymi granicami województwa i powiatu,
24. Wikipedia. Powiat Głogowski na mapie województwa,
25. <https://niepelnosprawni.gov.pl>,
26. www.pfron.org.pl,
27. www.gov.pl.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Głogowie
mgr Krystyna Piasecka-Olejniczak
Specjalista organizacji pomocy społecznej

KIEROWNIK
BIURA ZDROWIA, POLITYKI SPOŁECZNEJ
I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jolanta Zawadzka

WICESTAROSTA
Jeremi Hołownia